

ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

นางสาวเกศสุภา พลพงษ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกบริหาร โรงพยาบาล สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

The Needs for Drug Information of Health Personnel at Sisaket Hospital

Miss Ketsupa Ponlapong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Health in Hospital Administration

School of Health Science

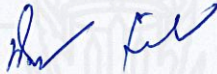
Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ
ชื่อและนามสกุล	นางสาวเกศสุภา พลพงษ์
วิชาเอก	บริหารโรงพยาบาล
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริินภา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

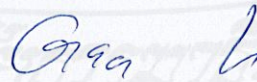
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริินภา)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปกกมล เหล่ารักษาวงษ์)

..... (รองศาสตราจารย์ ดร.อารยา ประเสริฐชัย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาชี้แนะเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริินภา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูและเมตตาต่อศิษย์ให้คำแนะนำและตรวจข้อบกพร่องแก้ไขมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และอาจารย์ ดร.ปกกมล เหล่ารักษาวงษ์ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำที่ดีในการแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสอง ด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ เกษักรหญิงชฎาพร โอภาสพสุ เกษักรเชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มงาน เกษักรกรม โรงพยาบาลศรีสะเกษ ผู้บังคับบัญชา ที่มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกษักรงานบริการ เกษักรสนเทศ ทำให้ได้รับโอกาสในการสั่งสมประสบการณ์ความเชี่ยวชาญตามอาชีพ และให้คำแนะนำในการพัฒนางานเสมอมา

ขอขอบพระคุณ เกษักรชวตล ช่วงสกุล โรงพยาบาลศรีสะเกษ เกษักรหญิงพัชรี กาญจนวัฒน์ หัวหน้างานบริการเกษักรสนเทศ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ และเกษักรหญิง บุญญารักษ์ บุญทวี เกษักรงานบริการเกษักรสนเทศ โรงพยาบาลยโสธร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมืองานการศึกษานี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณบุคลากรสุขภาพทุกวิชาชีพในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่ให้โอกาสการทำงานร่วมกัน และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทำให้การศึกษานี้เสร็จสมบูรณ์ได้

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนร่วมงานทุกท่านที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนการศึกษานี้สำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษานี้ ขอน้อมบูชาคุณบิดา มารดาและบูรพาจารย์ทุกท่าน

เกศสุภา พลพงษ์

กุมภาพันธ์ 2564

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ
โรงพยาบาลศรีสะเกษ

ผู้ศึกษา นางสาวเกศสุภา พลพงษ์ รหัสนักศึกษา 2585000066

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริรภา
ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแหล่งข้อมูลด้านยาและความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรด้านสุขภาพโรงพยาบาลศรีสะเกษ ในด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา (2) เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา ระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน และ (3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

ประชากร คือ บุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา 5 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม จำนวน 801 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างเป็นระบบ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 263 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.717-0.954 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแมน วิทนีย์ ยู และครัสคอล วอลลิส

ผลการศึกษาพบว่า (1) แหล่งข้อมูลด้านยาที่บุคลากรสุขภาพใช้บ่อยที่สุด ได้แก่ การโทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา การสืบค้นด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต และการสอบถามเพื่อนร่วมวิชาชีพ ตามลำดับ ข้อมูลข่าวสารด้านยาที่บุคลากรสุขภาพต้องการมากที่สุด คือ ข้อมูลการบริหารและผสมยา แนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา และช่องทางที่ต้องการให้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา มากที่สุดคือช่องทางโปรแกรมบริการของโรงพยาบาล (2) บุคลากรสุขภาพที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้าน เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกันพบว่ามีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ (3) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ เอกสารข้อมูลข่าวสารด้านยาสูญหายและไม่เป็นปัจจุบัน จึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแนวทางการใช้ยาเดิมให้เป็นปัจจุบัน จัดทำแนวทางการใช้ยาอื่นๆ เพิ่มเติม และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาให้บุคลากรสืบค้นได้เอง

คำสำคัญ ข้อมูลข่าวสารด้านยา แหล่งข้อมูลด้านยา การเผยแพร่ ความต้องการ บุคลากรสุขภาพ

Independent Study title: The Needs for Drug Information of Health Personnel
at Sisaket Hospital

Author: Miss Ketsupa Ponlapong; **ID:** 2585000066;

Degree: Master of Public Health; **Independent Study advisor:** Dr. Nittaya Pensirinapa,
Associated Professor; **Academic year:** 2020

Abstract

The objectives of this survey research were: (1) to identify sources of, and needs for, drug information on drug use and drug info dissemination channels; (2) to compare the needs for drug information among health personnel with different personal factors; and (3) to describe problems, obstacles and recommendations for disseminating drug information, all among health personnel in Sisaket Hospital.

The study involved a sample of 263 people selected from all 801 health personnel at the Sisaket Hospital, using systematic random sampling. The respondents were doctors, dentists, pharmacists, registered nurses and pharmaceutical assistants. Data were collected using a questionnaire with the reliability values between 0.712 and 0.954. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Man-Whitney U test and Kruskal-Wallis test.

The results showed that, for all respondents at Sisaket Hospital: (1) the most frequently used sources of drug info were phone calls to the pharmacists at the hospital's pharmacy unit, followed by the Internet and consultations with other professional colleagues; the most required types of drug info were drug administration, drug admixture and adverse drug reaction monitoring; and the drug info dissemination channel that should be mostly used was the hospital service program; (2) health personnel with different personal factors (gender, age, profession and educational level) had significantly different needs for drug information, (p -value = 0.05); and (3) the main obstacles were missing and out-of-date drug info-sheets. Therefore, it is recommended that the existing drug guidelines should be updated, additional drug guidelines should be prepared, and such information should be made available for searches by themselves.

Keywords: Drug information, Drug information resources, Needs, Dissemination,
Health personnel

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
กรอบแนวคิดการศึกษา	3
สมมุติฐานการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับข่าวสาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ	11
แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสารสนเทศหรือการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยา	16
ข้อมูลการให้บริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาและแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้ ของกลุ่มตัวอย่าง	37
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่างในด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา	40
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่าง กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน	46
ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ	63
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปการศึกษา	65
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	78
ก แบบสอบถาม	79
ประวัติผู้ศึกษา	85

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิชาชีพ	30
ตารางที่ 3.2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาจำแนกตามแบบสอบถาม	32
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	36
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในความต้องการข้อมูล ด้านยา	37
ตารางที่ 4.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพจำแนกตามความถี่ในความต้องการข้อมูล ด้านยา	38
ตารางที่ 4.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้และไม่ใช้แหล่งข้อมูลด้านยา	39
ตารางที่ 4.5 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้บ่อยที่สุด ..	39
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการข้อมูลรายการข้อของกลุ่ม ตัวอย่าง	41
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ..	42
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการแนวทางการใช้ยารายข้อของกลุ่ม ตัวอย่าง	42
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการด้านแนวทางการใช้ยาภาพรวมของ กลุ่มตัวอย่าง	44
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านยารายช่องทางของกลุ่มตัวอย่าง	44
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านยา ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง	45
ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามเพศของกลุ่ม ตัวอย่าง	46
ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง	47
ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านยาภาพรวมตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง	49
ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง	50
ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง	51
ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	52
ตารางที่ 4.19 ผลต่างคะแนนค่าเฉลี่ยลำดับความต้องการด้านข้อมูลยาเปรียบเทียบตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	53
ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	54
ตารางที่ 4.21 ผลต่างคะแนนค่าเฉลี่ยลำดับความต้องการแนวทางการใช้ยาเปรียบเทียบตามกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	55
ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมตามกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	56
ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	57
ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	58
ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	59
ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามระยะเวลาการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง	60
ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามระยะเวลาการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านสุขภาพรวมตามระยะเวลาการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง	62
ตารางที่ 4.29 ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา โรงพยาบาลศรีสะเกษ	63

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	3
ภาพที่ 4.1 โครงสร้างงานบริการเภสัชสนเทศในโรงพยาบาลศรีสะเกษ	20

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ ในแต่ละวันจะมีการเพิ่มขึ้นของข้อมูลข่าวสารมากมาย ทั้งในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้ในการศึกษาเล่าเรียน การทำงาน หรือการดูแลสุขภาพ เป็นต้น ทำให้บุคคลมีความต้องการข่าวสารหรือสารสนเทศและเกิดกระบวนการเลือกรับข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้น โดยบุคคลจะมีความต้องการสารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารเพื่อตอบสนองในสิ่งที่คนไม่รู้ หรือเพื่อใช้ในการนำไปแก้ปัญหาที่บุคคลประสบ โดยแต่ละบุคคลก็จะมีระดับความต้องการและวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความต้องการสารสนเทศและมีการแสวงหาสารสนเทศที่แตกต่างกันคือ ปัจจัยทางด้านอาชีพและหน้าที่การงานของบุคคล ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรของบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านจิตวิทยาของบุคคล และปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศ ซึ่งการมีสารสนเทศที่ดีตามมิติของเวลา เนื้อหา รูปแบบและกระบวนการจะเป็นส่วนที่ช่วยให้การใช้สารสนเทศเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

การให้บริการทางการแพทย์นั้นนับเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการใช้สารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารเช่นกัน โดยผู้ให้การรักษายาบาลจะต้องการข้อมูลข่าวสารสำหรับการรักษาที่ถูกต้องครบถ้วน และทันสมัยซึ่งจะทำให้ตัดสินใจในการรักษาได้ดียิ่งขึ้น และในกระบวนการรักษาผู้ป่วยที่ต้องรักษาด้วยยา ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยานั้นมีมากมายและในทุกๆ วันจะมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาในแง่มุมต่างๆ และเนื้อหาก็จะยิ่งมีความยากและซับซ้อนขึ้นทุกวัน ข้อมูลข่าวสารด้านยาของสถานพยาบาลแต่ละแห่งก็จะมี ความแตกต่างกันตามบริบทและขนาดของโรงพยาบาล เช่น รายการยาในบัญชีโรงพยาบาล ข้อมูลยาแต่ละรายการในบัญชีโรงพยาบาล ระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาในโรงพยาบาล เป็นต้น

สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาลได้กำหนดให้การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาเป็น หนึ่งในมาตรฐานการปฏิบัติงานของเภสัชกรโรงพยาบาล โดยเภสัชกรมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นปัจจุบัน แก่ผู้ป่วย บุคลากรสุขภาพทุกสาขาในโรงพยาบาล

ตลอดจนมีระบบสนับสนุนงานบริการให้มีและเข้าถึงข้อมูลยา อย่างเหมาะสม เพียงพอและทันเวลา (สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล, 2561)

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการข้อมูลข่าวสารของบุคลากรในโรงพยาบาล พบว่า มีการศึกษาระบบการให้บริการยาฉุกเฉินใน โรงพยาบาลตำรวจ พบข้อมูลยาฉุกเฉินที่แพทย์ต้องการมากที่สุด คือ ข้อมูลยาเกี่ยวกับสารพิษ รองลงมาคือ ข้อมูลยาเกี่ยวกับการใช้ยาเกินขนาด ข้อมูลยาสำหรับปฏิบัติการกู้ชีวิต (มณีรัตน์ สุทธิพันธ์, 2538) และมีการสำรวจแหล่งข้อมูลยาและความต้องการข้อมูลยาของโรงพยาบาลในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 17 แห่ง พบว่า โรงพยาบาลมีความต้องการข้อมูลประเภทขนาดยาและการบริหารยาเป็นอันดับแรก การใช้ยาในสตรีมีครรภ์และระหว่างให้นมบุตรเป็นอันดับสอง และการรักษาด้วยยา/ประสิทธิภพยา เป็นอันดับสาม (วรรณวิไล ตั้งเสถียรภาพ, 2541)

สำหรับโรงพยาบาลศรีสะเกษ ซึ่งเป็น โรงพยาบาลต้นสังกัดของผู้วิจัย มีการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาโดยการตอบคำถามด้านยาผ่านทางโทรศัพท์แก่บุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลและมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ผ่านทางจดหมายข่าว สื่อสิ่งพิมพ์ จุลสารด้านยา ซึ่งยังเป็นช่องทางที่ล้าสมัย เข้าถึง ได้ยาก และไม่ทั่วถึง อีกทั้งยังมีปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลและการจัดการความรู้ในหน่วยงานที่ยังไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลด้านยาในโรงพยาบาลเป็นหมวดหมู่และยังไม่มีการเผยแพร่ให้แก่บุคลากรทางสุขภาพในโรงพยาบาลสืบค้นข้อมูลเองได้

ในปัจจุบันกลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลศรีสะเกษ กำลังอยู่ในช่วงพัฒนาเว็บไซต์ของหน่วยงานเพื่อเป็นช่องทางสื่อสารและจัดการความรู้ด้านยาให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาล ผู้วิจัยซึ่งเป็นเภสัชกรผู้รับผิดชอบงานบริการเภสัชสนเทศ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพใน โรงพยาบาลศรีสะเกษ ว่าบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ใช้แหล่งข้อมูลด้านยาประเภทใด ต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาประเภทใดบ้าง และต้องการผ่านช่องทางใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาในการจัดทำเว็บไซต์จัดการความรู้ของหน่วยงาน และพัฒนาการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลให้ตรงความต้องการของบุคลากรสุขภาพใน โรงพยาบาลศรีสะเกษต่อไป

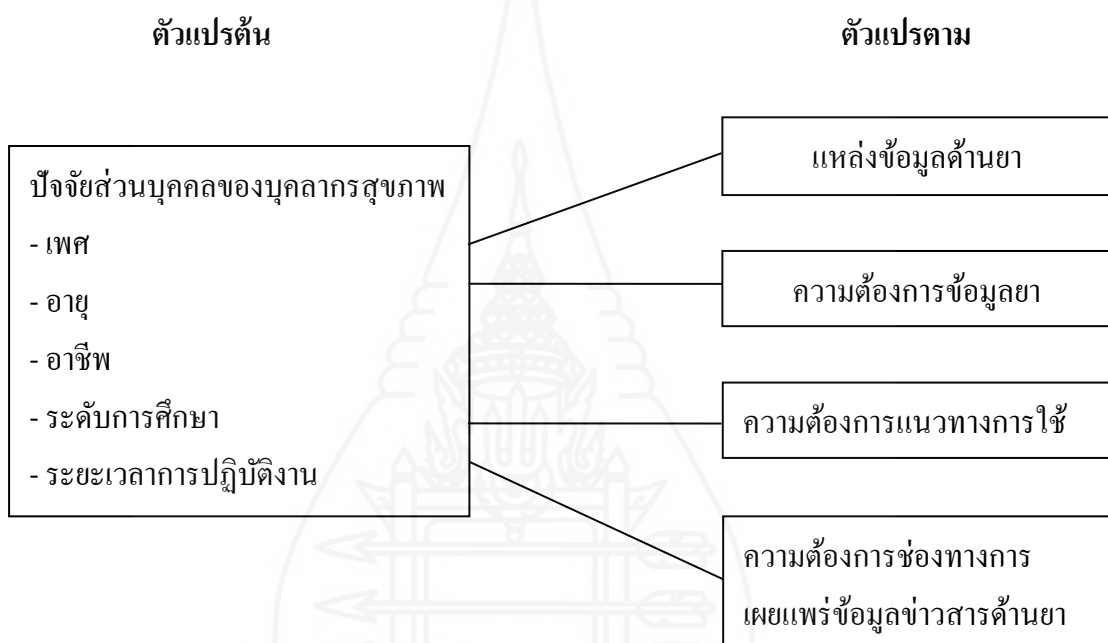
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ
- 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ในด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างบุคลากรสุขภาพที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน

2.4 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. สมมุติฐานการศึกษา

4.1 บุคลากรสุขภาพที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีความต้องการข้อมูลยาแตกต่างกัน

4.2 บุคลากรสุขภาพที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกัน

4.3 บุคลากรสุขภาพที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการศึกษา

5.1 **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ทำการศึกษาคือ บุคลากรสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา 5 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสะเกษ นานอย่างน้อย 6 เดือน ขึ้นไป

5.2 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** มีดังนี้

5.2.1 **ตัวแปรต้น** ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรสุขภาพ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน

5.2.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ แหล่งข้อมูลด้านยา ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา ในด้านข้อมูลยา ความต้องการแนวทางการใช้ยา และความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา

5.3 **ขอบเขตด้านเวลา** ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยคือระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนธันวาคม 2563

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 **บุคลากรสุขภาพ** หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการใช้ยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ประกอบด้วยแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม

6.2 **ปัจจัยส่วนบุคคล** หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคลากรสุขภาพ ประกอบด้วย

6.2.1 **เพศ** หมายถึง เพศชาย เพศหญิง ของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

6.2.2 **อายุ** หมายถึง ระยะเวลาที่บุคลากรสุขภาพ ดำรงชีวิตอยู่นับเวลาเป็นปีตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม

6.2.3 **อาชีพ** หมายถึง ลักษณะวิชาชีพของบุคลากรสุขภาพ ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ แบ่งเป็น อาชีพแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม

6.2.4 **ระดับการศึกษา** หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของบุคลากรสุขภาพ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก

6.2.5 **ระยะเวลาการปฏิบัติงาน** หมายถึง ระยะเวลาที่บุคลากรสุขภาพ ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลศรีสะเกษนับตั้งแต่เริ่มทำงานในโรงพยาบาลถึงปัจจุบัน นับเป็นปี โดยปฏิบัติงานมากกว่า 6 เดือนจะนับเป็นจำนวนปีเต็ม

6.3 ข้อมูลข่าวสารด้านยา หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับยาและการใช้ยาในผู้ป่วยสำหรับบุคลากรสุขภาพ ซึ่งได้ผ่านการรวบรวม คัดเลือก ประเมินคุณค่า และวิเคราะห์มาอย่างดี นำมาสรุปความให้สัมพันธ์กันเพื่อสื่อสารแก่บุคลากรที่ต้องการใช้

6.4 แหล่งข้อมูลด้านยา หมายถึง แหล่งที่บุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ จะค้นหาหรือสอบถามเมื่อมีปัญหาด้านยา ซึ่งอาจเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล เอกสาร หรือฐานข้อมูลจากคอมพิวเตอร์

6.5 ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา หมายถึง ความต้องการข้อมูลเกี่ยวกับยา การใช้ยาในผู้ป่วย ของบุคลากรสุขภาพในประเด็นดังนี้

6.5.1 ด้านข้อมูลยา หมายถึง ความต้องการข้อมูลรายตัวในด้านข้อมูลทั่วไปของยา ด้านวิธีการบริหารและผสมยา และด้านข้อควรระวังในการใช้ยา

6.5.2 ด้านแนวทางการใช้ยา หมายถึง ความต้องการเอกสาร คู่มือ หรือแนวทางปฏิบัติในการใช้ยา ในด้านแนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา แนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ และแนวทางการบริหารและความคงตัวของยา

6.5.3 ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา หมายถึง ช่องทางที่บุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ต้องการได้รับหรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านยา ได้แก่ ช่องทางที่เป็นเอกสาร ช่องทางเว็บไซต์ ช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ และช่องทางโปรแกรมบริการของโรงพยาบาล

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ทราบแหล่งข้อมูลทางยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่ใช้เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับกับการใช้ยา

7.2 ได้ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรด้านสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ทั้งในด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาและทราบความต้องการระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน

7.3 ได้ทราบปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ของบุคลากรด้านสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

7.4 นำผลการศึกษาที่ได้ ไปพัฒนาการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ
ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับข่าวสาร
  - 1.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ
  - 1.2 ทฤษฎีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ
2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ
  - 2.1 ความหมายของความต้องการสารสนเทศ
  - 2.2 ระดับความต้องการสารสนเทศ
  - 2.3 วัตถุประสงค์ของความต้องการใช้สารสนเทศ
  - 2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ
  - 2.5 คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดี
3. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการเภสัชสนเทศหรือการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยา
  - 3.1 ความหมายของการให้บริการเภสัชสนเทศและข้อมูลยา
  - 3.2 ความสำคัญของงานบริการเภสัชสนเทศ
  - 3.3 พันธกิจของงานบริการเภสัชสนเทศ
  - 3.4 หน้าที่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการให้บริการเภสัชสนเทศ
  - 3.5 ประเภทของแหล่งข้อมูลทางยาในงานบริการเภสัชสนเทศ
4. ข้อมูลงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ
  - 4.1 โครงสร้างงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ
  - 4.2 หน้าที่รับผิดชอบของงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ
  - 4.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ
  - 4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศใน

โรงพยาบาล

5.2 การศึกษาที่มีการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการสารสนเทศ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับข่าวสาร

1.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ

สารสนเทศ หรือบางครั้งจะเรียกว่า ข้อสนเทศ ความรู้ หรือข้อมูลข่าวสาร ได้มีนักวิจัยให้คำจำกัดความหรือความหมายไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

สกาเวิร์ดน์ จงพัฒนานกร (2550) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศ ว่าหมายถึง ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลแล้ว มีความหมาย อยู่ในรูปแบบที่ถูกจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบโดยผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้ หรือประกอบการตัดสินใจ

ภาวิณี วรรณศรี (2557) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศ ว่าหมายถึง ข้อมูลข้อเท็จจริง ข่าวสารที่ผ่านการประมวลผลต่าง ๆ มีการถ่ายทอดและบันทึกในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเผยแพร่ ถ่ายทอดเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาทั้งการศึกษา บุคคลและสังคม

ดังนั้นจึงสรุปความหมายของข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศได้ว่า หมายถึง ความรู้ ความคิด ข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ตลอดจนความเชื่อที่มีการประมวล บันทึกรวบรวมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ทั้งในรูปแบบสิ่งตีพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ และก่อให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำ และสามารถนำสารสนเทศไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการในด้านต่าง ๆ ทั้งในส่วนบุคคลและสังคมได้

1.2 ทฤษฎีการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร

แอตคิน (Atkin, 1973, pp. 208 อ้างถึงใน ลัทธนา สีเหลือง, 2551) ชี้ให้เห็นว่าการแสวงหาข่าวสารหรือความต้องการสื่อสารมวลชนของปัจเจกบุคคลนั้น คือความต้องการได้รับข่าวสาร (Information) และความบันเทิง (Entertainment) ความต้องการข่าวสารนั้น เกิดจากความไม่รู้หรือไม่แน่ใจ (Uncertain) ของปัจเจกบุคคลที่มาจาก 1) การมองเห็นความไม่สอดคล้องต้องกัน ระหว่างระดับความรู้ของปัจเจกบุคคลในขณะนั้นกับระดับความต้องการที่อยากจะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Extrinsic Uncertainty) ยิ่งเป็นเรื่องที่สำคัญก็ยิ่งอยากมีความรู้ความแน่ใจสูง 2) การมองเห็นความไม่สอดคล้องต้องกันระหว่างความรู้ที่มีอยู่ของปัจเจกบุคคลในขณะนั้นกับความรู้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งกำหนดโดยระดับความสนใจส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคลนั้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Intrinsic Uncertainty)

แม็คคอมส์ และเบคเกอร์ (McCombs & Becker, 1979, pp 51-52 อ้างถึงใน ลัษนา สีเหลือง, 2551) กล่าวว่าไว้ว่าบุคคลจะแสวงหาข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการต่อไปนี้

- 1) ความต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) ด้วยการติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือสภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัว
- 2) ความต้องการข่าวสารเพื่อช่วยในการตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยการเปิดรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นต่อสภาพหรือเหตุการณ์รอบตัว
- 3) ต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการสนทนาในชีวิตประจำวัน (Discussions) โดยการเปิดรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่นำไปใช้สนทนากับผู้อื่น
- 4) ต้องการมีส่วนร่วม (participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว
- 5) ต้องการข่าวสารเพื่อเสริมความคิดเห็นหรือสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)
- 6) ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์

เล็คคี (Leckei, 1996, p.161 อ้างถึงใน กรกมล ห่องสวัสดิ์, 2560 น.69-70) ได้นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศของบุคคลในอาชีพต่างๆ โดยมีหลักว่าบุคคลมีความต้องการสารสนเทศตามอาชีพและภาระงานของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรต่อพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ ได้แก่ คุณลักษณะของความต้องการสารสนเทศ (Characteristic of information needs) การคัดเลือกแหล่งสารสนเทศที่ต้องการ และการตระหนักรู้ในความต้องการสารสนเทศ จากนั้นก็จะดำเนินการสืบค้นสารสนเทศที่ตนเองต้องการเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการประกอบอาชีพของตน และเมื่อได้ข้อมูลเป็นที่น่าพอใจหรือตรงตามความต้องการของตนแล้วก็จะหยุดพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศนั้น แต่หากผลลัพธ์ที่ได้นั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจหรือไม่ตรงตามความต้องการบุคคลนั้นก็จะเริ่มพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศใหม่อีกครั้ง

วิลสัน (Wilson, 1999) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสารสนเทศและการแสวงหาสารสนเทศ ไว้ว่า เมื่อบุคคลซึ่งเป็นผู้ใช้สารสนเทศ มีความต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ สิ่งที่มาคือการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งการแสวงหาสารสนเทศนี้แสดงออกได้หลายอย่าง เช่น การแสวงหาสารสนเทศจากระบบที่ให้บริการสารสนเทศที่เป็นทางการ ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ หรือจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้ให้บริการสารสนเทศโดยตรง

และจากบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญ ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ อย่างไรก็ตามในการค้นหาสารสนเทศ ผู้ใช้อาจพบความสับสนเนื่องจากไม่ได้รับสารสนเทศที่ต้องการ ในกรณีที่ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศตรงกับที่ต้องการและมีการใช้ก็จะทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งจะมีผลต่อความต้องการในครั้งต่อไป

1.3 ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร

1.3.1 ปัจจัยที่กำหนดการเปิดรับข่าวสาร โดยธรรมชาตินั้นบุคคลมีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้โดยมีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด ดังนี้คือ (Schramm, 1973, pp. 121-124)

1) **ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล** เป็นแนวคิดเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีจิตวิทยาที่ว่าด้วยสิ่งเร้าและการตอบสนอง การเสริมแรง การลงโทษ และการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า “คนเราแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะบุคคลอย่างมากในด้านโครงสร้างจิตวิทยาส่วนบุคคลเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลถึงระดับสติปัญญา ความคิดทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการรับรู้ เรียนรู้ จูงใจ” นั่นคือ การสร้างรูปแบบที่ปัจเจกชนจะสร้างขึ้นเป็นลักษณะทางบุคลิกภาพส่วนตัวซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสาร โดยเฉพาะในแง่ของการเลือกเปิดรับ (Selective exposure) การเลือกรับรู้ (Selective Perception) และการเลือกจดจำ (Selective Retention) ซึ่งแตกต่างกันไปตามกรอบแห่งการอ้างอิง (Frame of Reference) ที่สะสมมาแต่อดีต

2) **ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม** เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสารของคนเราเนื่องจากคนเรามักจะยึดถือกลุ่มสังคมที่เราสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิงในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดๆ ก็ตาม กล่าวคือ เมื่อคนเรากระทำหรือแสดงความคิดเห็นไปในทางเดียวกันกับค่านิยมของกลุ่มก็จะได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากกลุ่มและการยอมรับเป็นพวกพ้องในทางตรงกันข้ามหากมีการขัดแย้งกับค่านิยมของกลุ่มก็อาจได้รับการลงโทษจากกลุ่ม ด้วยเหตุนี้คนเราจึงพยายามที่จะคล้อยตามกลุ่ม ทั้งในแง่ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรม เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มทั้งในแง่ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมนั่นเอง

3) **ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร** เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคม โดยนำเอาลักษณะพื้นฐานของคนบางประการที่เหมือนกันมาจัดแบ่งแยกบุคคลเข้าไว้เป็นประเภทเดียวกัน ซึ่งลักษณะพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ เพศ อาชีพ ลักษณะการศึกษา รายได้ เป็นต้น ตามแนวคิดนี้จึงสรุปได้ว่าบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันย่อมจะรับเนื้อหาของการสื่อสารคล้ายคลึงกันไม่มากนัก ในทำนองเดียวกันย่อมมีการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวในรูปแบบที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

1.3.2 กระบวนการเลือกรับข่าวสารของมนุษย์ ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ (พีระ จิร โสภณ, 2541 อ้างถึงใน ปรีธดา เริงศักดิ์, 2556, น. 75)

1) การเลือกเปิดรับหรือการเลือกสนใจ (*Selective Exposure or Selective Attention*) หมายถึงแนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ทักษะเดิมของผู้รับสารตามทฤษฎีความไม่ลงรอยของความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการส่งสารไปยังผู้รับสาร บุคคลมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติที่มีอยู่และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติที่มีอยู่แล้วของตนเอง ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่ลงรอยกับความเข้าใจหรือความคิดเดิมของตนจะก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางด้านจิตใจหรือความไม่สบายใจ ที่เรียกว่า “ความไม่สอดคล้องกันทางด้านความเข้าใจ” ฉะนั้นการหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวผู้รับสารจึงแสวงหาข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเดิมของตนเอง เมื่อบุคคลได้ตัดสินใจในเรื่องหนึ่งที่มีความได้เปรียบเสียเปรียบก้ำกึ่งกันก็จะมีแนวโน้มในการแสวงหาข่าวสารที่สนับสนุนการตัดสินใจนั้น มากกว่าที่จะแสวงหาข่าวสารที่ขัดแย้งกับสิ่งที่กระทำลงไป

2) การเลือกรับรู้และตีความ (*Selective Perception or Selective Interpretation*) เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา การเปิดรับข่าวสารอาจไม่เป็นไปตามเจตนาของผู้ส่งสาร เนื่องจากผู้รับสารแต่ละคนอาจตีความหมายของข่าวสารแตกต่างกัน การตีความจึงไม่ได้อยู่ที่อักษรรูปภาพหรือคำพูด แต่อยู่ที่ผู้รับสารจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความหมายตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความเข้าใจ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ ตามสภาวะทางร่างกายหรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้นของตน ซึ่งในบางครั้งคนเราอาจบิดเบือนสารเพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อและทัศนคติของตนเองด้วย ฉะนั้นการรับรู้และตีความจึงเป็นลักษณะจำเพาะทางจิตวิทยาของมนุษย์แต่ละคน

3) การเลือกจดจำ (*Selective Retention*) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ความเชื่อ ความชอบ ตลอดจนค่านิยมของตน และมักจะลืมในส่วนที่ตัวเองไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ตรงกับความคิดของตน การเลือกจดจำเปรียบเสมือนเครื่องกรองชั้นสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร

4) การเลือกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ตามความต้องการที่แตกต่างกันไปของแต่ละบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน การเปิดรับสารของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน ซึ่งลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับสาร ได้แก่

(1) อายุ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด และพฤติกรรมเนื่องจากคนที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน เช่น คนอายุมากกับคนอายุน้อย จะมีความคิด และประสบการณ์ในชีวิตที่แตกต่างกัน

(2) เพศ ผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ เนื่องจากวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้แตกต่างกัน ผู้หญิงมักมีจิตใจอ่อนไหว ถูกชักจูงได้ง่ายมากกว่าผู้ชาย

(3) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ และเชื้อพันธุ์ ตลอดจนลักษณะทางประชากรศาสตร์ของครอบครัว ซึ่งล้วนมีอิทธิพลสำคัญต่อ พฤติกรรมของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้คนมีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน

(4) การศึกษา คนที่ได้รับการศึกษา สาขาวิชาที่แตกต่างกัน ย่อมมีความรู้ตื้นลึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกันไป โดยทั่วไปคนที่มีการศึกษาสูงมักใช้ สื่อสารสนเทศที่หลากหลายมากกว่าคนทั่วไป

จากทฤษฎีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร จะพบว่าบุคคลจะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเมื่อไม่รู้หรือไม่แน่ใจเพื่อตอบสนองความต้องการในการรับรู้เหตุการณ์ การช่วยในการตัดสินใจ การสนทนาในชีวิตประจำวัน การมีส่วนร่วม การตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว และเพื่อความบันเทิง โดยจะมีปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยา ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมนอกการสื่อสารเป็นตัวกำหนดในการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีกระบวนการเลือกรับข่าวสารตามความสนใจ เลือกตีความข่าวสารตามทัศนคติของตน โดยบุคคลที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ การศึกษา แตกต่างกันจะมีการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ

2.1 ความหมายของความต้องการสารสนเทศ

จันทิมา เทียวแก้ว (2560) ได้ให้ความหมายของความต้องการสารสนเทศ ว่าหมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ หรือหมายถึง ช่องว่างทางความรู้หรือการขาดสารสนเทศเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเมื่อบุคคล ตระหนักถึงสภาวะการขาดแคลนหรือช่องว่างและความไม่เพียงพอของความรู้หรือสารสนเทศที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะแก้ปัญหาได้ จึงต้องมีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อนำมาเชื่อมโยง หรือปิดช่องว่างซึ่งจะก่อให้เกิด

ผลลัพธ์เป็นความรู้ ความเข้าใจที่จะช่วยนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา เป็นกระบวนการที่บุคคลสร้างความเข้าใจให้กับตนเอง

อรอมา สืบกระพัน (2552) ได้ให้ความหมายของความต้องการสารสนเทศ หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับสารสนเทศ ทำให้บุคคลค้นหาสารสนเทศเพื่อหาคำตอบของปัญหาหรือทำความเข้าใจและนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์

กล่าวโดยสรุปความต้องการสารสนเทศ หมายถึง ช่องว่างทางความรู้ของบุคคลเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่รู้และต้องการข้อมูลเพื่อสนองตอบความไม่รู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งทำให้เกิดกระบวนการค้นหาสารสนเทศหรือคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2.2 ระดับความต้องการสารสนเทศ

ระดับความต้องการสารสนเทศสามารถจำแนกตามลำดับชั้นทางจิตวิทยา 4 ชั้น (พุทธพร โกศิยะกุล, 2543) ได้ดังนี้

2.2.1 ความต้องการที่เกิดจากสัญชาตญาณ เป็นความต้องการสารสนเทศที่มีอยู่จริงในตัวคนแต่บุคคลนั้นๆ ยังไม่ได้ตระหนักว่าสารสนเทศจะช่วยแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตนในเรื่องต่างๆ ได้

2.2.2 ความต้องการที่ตระหนักได้ เป็นความต้องการสารสนเทศที่เกิดขึ้นแล้วและบุคคลตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศของตน แต่ยังไม่แสดงความต้องการนั้นออกมา

2.2.3 ความต้องการที่แสดงออก เป็นความต้องการสารสนเทศที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีปัญหาสงสัย ไม่เข้าใจ จึงต้องการสารสนเทศมาสนองความต้องการของตน

2.2.4 ความต้องการที่ปรับตามระบบสารสนเทศ เป็นความต้องการสารสนเทศที่บุคคลนั้นสามารถเข้าใจ ดีความเอกสารตลอดจนทรัพยากรของระบบสารสนเทศที่มีอยู่ให้ตอบสนองความต้องการสารสนเทศนั้นได้

2.3 วัตถุประสงค์ของความต้องการการใช้สารสนเทศ

วัตถุประสงค์ของความต้องการการใช้สารสนเทศนั้นจะมีแตกต่างกันไปแต่โดยส่วนใหญ่พอสรุปได้ดังนี้ (จันทิมา เขียวแก้ว, 2560)

2.3.1 เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น

2.3.2 เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

2.3.3 เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน

2.3.4 เพื่อการศึกษาและพัฒนาทั้งในส่วนตัวและสังคม

2.3.5 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือบริหารงาน

2.3.6 เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย

2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสวงหาและการใช้สารสนเทศนั้นมีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน (จันทิมา เจียวแก้ว, 2560) ซึ่งอาจสรุปได้ ดังนี้

2.4.1 ปัจจัยทางด้านอาชีพ และหน้าที่การงานของบุคคล โดยปัจจัยของบุคคลในด้านอาชีพ หน้าที่การงาน สาขาวิชาที่บุคคลประกอบอาชีพและปฏิบัติงานนี้จะมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความต้องการสารสนเทศแตกต่างกัน บุคคลที่มีอาชีพด้านการศึกษา อาชีพแพทย์ อาชีพวิศวกร ย่อมต้องการสารสนเทศในสาขาของตน เช่น แพทย์ต้องการใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าในการรักษาพยาบาลโรคต่างๆ ตลอดจนยาที่คิดค้นออกมาใหม่ โดยมีลักษณะและสภาพแวดล้อมของที่ทำงานมีผลต่อพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศด้วย

2.4.2 ลักษณะทางประชากรของบุคคล เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลในการกำหนดพฤติกรรมการค้นหาและการใช้สารสนเทศ เพราะเป็นพื้นฐานและความสนใจส่วนตัวของผู้ใช้แต่ละคน ประกอบด้วย

1) เพศ เนื่องจากเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันในทางชีววิทยา และจิตวิทยาอันมีผลต่อการรับรู้และการมีปฏิกิริยาตอบสนอง และแตกต่างกันมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้แตกต่างกัน ผู้หญิงมักมีจิตใจอ่อนไหว หยั่งถึงจิตใจของคนได้ดีกว่าผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายใช้เหตุผลมากกว่าผู้หญิงและจะจดจำข่าวสารได้มากกว่า

2) อายุและวัย เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในเรื่อง ความคิดและพฤติกรรมเนื่องจากการสั่งสมประสบการณ์ตามเวลาที่ผ่านไป คนวัยต่างกันจะมีความต้องการในสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน มีความสนใจในข่าวสารที่ต่างกัน

3) สาขาวิชาที่ได้ศึกษามา เป็นสิ่งที่กำหนดความใส่ใจเบื้องต้นในการใช้และไม่ใช้ สารสนเทศ ในขณะที่เดียวกัน ผู้ใช้มักจะสนใจค้นหาสารสนเทศที่ตรงหรือเกี่ยวข้องกับสาขาของตน ทั้งโดยการได้รับการศึกษาอบรมมาในวิชานั้นหรือโดยความสนใจก็ตาม

4) ระดับการศึกษา หมายถึง ความรู้ระดับต่าง ๆ เช่น ระดับวิชาชีพ ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นต้น ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการค้นหาและการใช้ สารสนเทศ ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นอาจต้องการสารสนเทศในระดับที่ลึกซึ้ง เจาะลึกเฉพาะสาขาวิชา ยิ่งขึ้น

2.4.3 ลักษณะทางจิตวิทยาของผู้ใช้ เป็นลักษณะของความรู้สึกลึกซึ้งที่อยู่ที่อยู่ในจิตใจของผู้ใช้สารสนเทศที่ส่งผลต่อความต้องการการแสวงหาและการใช้สารสนเทศ โดยบุคคลจะมีกระบวนการเลือกรับสารตามความสนใจและความต้องการเพื่อมาใช้แก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตน โดยจะเลือกให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความ เชื่อเดิม

ของตนด้วย ซึ่งจะมีการเลือกรับรู้และตีความหมายข่าวสารที่ได้รับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ทำให้ความต้องการสารสนเทศแตกต่างกันด้วย เช่น คนในสังคมเมืองที่มีการใช้เทคโนโลยีมากกว่าคนในชนบท เป็นต้น

2.4.4 ปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศ เป็นปัจจัยภายนอกที่จะส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคที่ทำให้ผู้ใช้สารสนเทศไม่ได้สารสนเทศที่ต้องการ ในปัจจุบันมีแหล่งสารสนเทศให้เลือกใช้เป็นจำนวนมาก ทั้งแหล่งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ บุคคลจะเลือกใช้สารสนเทศ จากแหล่งใดขึ้นอยู่กับผลการประเมินว่าแหล่งสารสนเทศนั้นมีคุณภาพ สามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถตอบสนองความต้องการ สารสนเทศของตนได้มากน้อยเพียงใด คำนึงค่ากับเวลาและค่าใช้จ่ายที่เสียไปหรือไม่

2.5 คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดี

คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดี มี 4 มิติ คือ (ทิพวรรณ หอมพูน, 2542 อ้างถึงใน อัจฉรินทร์ สงวนงาม, 2554)

2.5.1 มิติด้านเวลา

เป็นเรื่องเกี่ยวกับสารสนเทศที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1) **การทันเวลา** สารสนเทศที่ดีควรจะหาได้รวดเร็ว ทันเวลาที่ต้องการ หากสารสนเทศได้ไม่ทันเวลาจะทำให้การตัดสินใจไม่มีประสิทธิภาพ

2) **ความเป็นปัจจุบัน** ได้แก่ สารสนเทศที่มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ สารสนเทศที่มีความล้าสมัยจะไม่เป็นประโยชน์ในการทำงานในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3) **มีระยะเวลา** มีข้อมูลทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต สารสนเทศที่ดีควรมีการประมวลข้อมูลทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อจะใช้ข้อมูลเหล่านั้นเป็นฐานในการพยากรณ์อนาคตได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการตัดสินใจ

2.5.2 มิติด้านเนื้อหา เนื้อหาของสารสนเทศถือได้ว่าเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะดังต่อไปนี้

1) **ความถูกต้อง** **เที่ยงตรง** ได้แก่ สารสนเทศที่ไม่มีข้อผิดพลาดมีการประมวลผลถูกต้อง

2) **ความสัมพันธ์กับเรื่อง** สารสนเทศสอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการใช้และมีประโยชน์กับผู้ใช้

3) **ความสมบูรณ์** สารสนเทศที่ครอบคลุมรายละเอียดที่สำคัญทุกเรื่องในสิ่งที่ต้องการทราบ

4) **ความน่าเชื่อถือ** ได้แก่ สารสนเทศที่มีความเชื่อถือได้ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับกระบวนการเก็บข้อมูล

5) *ความยืดหยุ่น* สารสนเทศที่มีความยืดหยุ่น ช่วยให้ผู้ใช้สามารถปรับใช้เพื่อสนองความต้องการได้หลายแบบ

6) *ตรวจสอบได้* สารสนเทศที่ดีต้องตรวจสอบได้ว่ามีความถูกต้อง โดยตรวจสอบกับข้อมูลหลายแหล่งที่มีสารสนเทศเดียวกัน

2.5.3 มิติด้านรูปแบบ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสารสนเทศที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1) *ความชัดเจน* สารสนเทศมีความชัดเจนง่ายต่อความเข้าใจ
 2) *ระดับการนำเสนอ* รายละเอียดที่เหมาะสมกับผู้ใช้
 3) *รูปแบบการนำเสนอ* โดยรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม ได้แก่ การนำเสนอสารสนเทศที่อาจอยู่ในรูปกราฟฟิก ข้อความหรือตารางเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจของผู้ใช้หรือผู้เกี่ยวข้อง

4) *สื่อในการนำเสนอ* ควรใช้ให้เหมาะสมกับผู้ใช้หรือสถานที่

5) *ประหยัด* โดยสารสนเทศที่มีการสร้างขึ้นมากควรทำด้วยความประหยัดและมูลค่าไม่สูงจนเกินไป ผู้ใช้ควรประเมินคุณค่าของสารสนเทศที่ได้รับและต้นทุนที่ใช้เสมอ

2.5.4 มิติด้านกระบวนการ

1) *ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศที่ดี* ควรมีการเข้าถึงได้ง่ายทั้งผู้ใช้ภายในและภายนอกหน่วยงาน

2) *การมีส่วนร่วม* การให้บุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการข้อมูล ตั้งแต่การเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูล

3) *การเชื่อมโยง* หมายถึงระดับความสามารถในการเชื่อมโยงระหว่างฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครือข่ายในการปฏิบัติงาน

กล่าวโดยสรุปคือ ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ หมายถึง ความรู้ ความคิด ข้อเท็จจริง ตลอดจนความเชื่อที่มีการบันทึกรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆ กัน บุคคลจะมีความต้องการสารสนเทศเพื่อตอบสนองในสิ่งที่ตนไม่รู้ หรือเพื่อใช้ในการนำไปแก้ปัญหาที่บุคคลประสบ โดยมีระดับความต้องการและวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความต้องการสารสนเทศและมีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่แตกต่างกันคือ ปัจจัยทางด้านอาชีพ และหน้าที่การงานของบุคคล ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรของบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านจิตวิทยาของผู้ใช้ และปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศ ซึ่งการมีสารสนเทศที่ดีตามมิติของเวลา เนื้อหา รูปแบบและกระบวนการจะเป็นส่วนที่ช่วยให้การใช้สารสนเทศเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

3. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการเภสัชสนเทศหรือการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยา

3.1 ความหมายของการให้บริการเภสัชสนเทศและข้อมูลยา

3.1.1 การให้บริการเภสัชสนเทศ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การดำเนินการของเภสัชกรในการให้ข้อมูลด้านยาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ยาอย่างเหมาะสมเกิดคุณภาพที่ดีต่อการบริการสุขภาพแก่ผู้ป่วยประกอบไปด้วยการค้นหาข้อมูลยาอย่างมีระบบและประเมินค่าข้อมูลที่ค้นคว้าแล้วสรุปข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่มีอคติ นอกจากนี้อาจประกอบไปด้วยกิจกรรมอื่นๆ เช่น การจัดการเภสัชตำรับในโรงพยาบาล การประเมินการใช้ยา การจัดการอาการไม่พึงประสงค์ทางยา (ธีราพร ชนะกิจ, 2555, น.4; มังกร ประพันธ์วัฒน์, 2553, น.152)

3.1.2 ข้อมูลยา หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยาและการรักษาด้วยยา อาจอยู่ในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นคำพูดหรือคำแนะนำที่ให้กับผู้เข้ารับบริการ ซึ่งผู้เข้ารับบริการอาจเป็นบุคลากรทางการแพทย์ ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วย ประชาชนทั่วไป หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ อาจเป็นข้อมูลยาโดยทั่วไปหรือข้อมูลผู้ป่วยเฉพาะรายที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ยาที่มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย (ธีราพร ชนะกิจ, 2555, น.4)

3.2 ความสำคัญของงานบริการเภสัชสนเทศ

ตามเกณฑ์มาตรฐานพัฒนางานเภสัชกรรม โดยโครงการพัฒนาระบบบริการของสถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขในส่วนภูมิภาค(พบส.)กำหนดให้ทุกหน่วยงานได้แก่โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลศูนย์ ต้องมีบริการตอบคำถามหรือปัญหา ยาแก่บุคลากรสาธารณสุขหรือประชาชนโดยกำหนดให้เฉพาะโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลศูนย์ เท่านั้นที่ต้องมีหน่วยให้บริการเภสัชสนเทศ นอกจากนี้สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล ประเทศไทยได้กำหนดให้การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาเป็นหนึ่งในมาตรฐานการปฏิบัติงานของเภสัชกรโรงพยาบาล โดยเภสัชกรจะต้องทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นปัจจุบัน แก่ผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์ทุกสาขาและบุคลากรทุกระดับของโรงพยาบาล ตลอดจนมีระบบสนับสนุนงานบริการให้มีและเข้าถึงข้อมูลยาอย่างเหมาะสม เพียงพอและทันเวลา (สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล, 2561)

3.3 พันธกิจของงานบริการเภสัชสนเทศ

ศูนย์สารสนเทศและวิจัยระบบยา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอข้อกำหนดการปฏิบัติงานบริการเภสัชสนเทศ (Position Statement of Drug Information Center) โดยมีเจตจำนงให้เป็นหน่วยกลางสารสนเทศทางเภสัชศาสตร์ที่มีศักยภาพในการจัดการความรู้ การบริการข้อมูล การจัดการสารสนเทศที่ตรงความต้องการของผู้รับผลงานในการนำไปใช้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน การศึกษา การพัฒนาคุณภาพ ความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ บนมาตรฐานและความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยงานบริการเภสัชสนเทศมีพันธกิจ ดังนี้ (มังกร ประพันธ์วิวัฒน์, 2553, น. 153-154)

3.3.1 มุ่งเน้นการให้บริการ (Service) องค์ความรู้ ข้อมูล สารสนเทศทางยา การรักษา ด้านยา อาหาร สมุนไพร เวชภัณฑ์และผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้งเชิงรุก และเชิงรับ

3.3.2 มุ่งเน้นการสนับสนุนข้อมูลยา ในคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด

3.3.3 สนับสนุนระบบการจัดการด้านยา ความปลอดภัยของผู้ป่วย การคุ้มครองผู้บริโภค การสร้างเสริมสุขภาพ

3.3.4 สนับสนุนการจัดการเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ทางยาเชิงบูรณาการ

3.3.5 สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมด้านเภสัชกรรมปฏิบัติครอบคลุม ระบบการจัดการด้านยา การทบทวนการใช้ยา การประเมินความเหมาะสม/คุณค่า ของการสั่งใช้ยา การติดตามอันตราย การผลิต/เตรียมยาสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย และการบริหารทางเภสัชกรรม

3.4 หน้าที่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการให้บริการเภสัชสนเทศ

เภสัชกรมีหน้าที่สำคัญในการนำความรู้ด้านยา และการออกฤทธิ์ของยามาใช้ในการบริหารทางเภสัชกรรม โดยต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารด้านยาทั้งที่เป็นข้อมูลทั่วไปและที่เป็นข้อมูลสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายอย่างถูกต้อง แม่นยำ ทันเวลาและปราศจากอคติ ในการให้บริการ ข้อมูลข่าวสารด้านยานั้นมีทั้งแบบเชิงรุกและแบบเชิงรับ ในการให้บริการเชิงรุก เช่น การจัดทำสื่อความรู้ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เผยแพร่ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์หรือแก่ประชาชน หรือการนำข้อมูลที่มีการให้บริการมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้แก้ไขหรือป้องกันปัญหาด้านยาในองค์กรได้ โดยงานบริการเภสัชสนเทศจะมีหน้าที่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในงานดังต่อไปนี้ (ธีราพร ชนะกิจ, 2555, น.6-7; มังกร ประพันธ์วิวัฒน์, 2553, น.153-154)

3.4.1 การสนับสนุนข้อมูลด้านยา ให้แก่ผู้ป่วยและญาติ บุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งประชาชนทั่วไป เช่น การให้บริการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับยา การให้ความรู้ในเรื่องการใช้ยา

3.4.2 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ยาในโรงพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานเพื่อสนับสนุนคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด เช่น การจัดทำข้อมูลยาเพื่อนำเสนอแก่คณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด จัดทำรายกายยาในเภสัชตำรับของโรงพยาบาล ประชาสัมพันธ์นโยบายเกี่ยวกับการใช้ยาภายใน โรงพยาบาล รวมทั้งควบคุมและติดตามให้มีการปฏิบัติตามนโยบายโรงพยาบาล

3.4.3 การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ในการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยา เช่น จดหมายข่าว แผ่นพับ วารสาร เว็บไซต์ ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์หรือประชาชน การทำแผ่นป้ายการออกข่าวเสียงตามสายในโรงพยาบาล การทำสื่อแผ่นพลิก เป็นต้น

3.4.4 การจัดทำเกณฑ์หรือแนวทางในการประเมินการใช้ยาในโรงพยาบาล โดยเภสัชกรหน่วยเภสัชสนเทศอาจต้องปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เพื่อนำเสนอให้แก่ผู้บริหารในภาพขององค์กรซึ่งจะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการใช้ยาที่เหมาะสมต่อไปได้

3.4.5 การติดตามอาการอันไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลและหาแนวทางป้องกันการเกิดอาการไม่พึงประสงค์ที่ป้องกันได้

3.4.6 เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับด้านการให้บริการเภสัชสนเทศ เช่น เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพสำหรับนักศึกษาเภสัชศาสตร์หรือเป็นหน่วยสนับสนุนข้อมูลด้านยาแก่บุคลากรทางการแพทย์

3.4.7 การสนับสนุนการดำเนินการด้านเภสัชกรรมปฏิบัติ เช่น การทบทวนการใช้ยา การประเมินความเหมาะสมของการสั่งใช้ยา การติดตามอันตรกิริยาระหว่างยา การเตรียมยาสำหรับผู้ป่วยเฉพาะราย และการบริหารทางเภสัชกรรม

3.4.8 การสนับสนุนการจัดการข้อมูลเชิงระบบ ด้านการพัฒนาคุณภาพ ไม่เพียงแต่ข้อมูลระบบยา โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยในผู้ป่วย

3.4.9 การจัดทำคุณลักษณะเฉพาะของยา เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของยาที่จะนำเข้าไปในโรงพยาบาล

3.5 ประเภทของแหล่งข้อมูลทางยาในงานบริการเภสัชสนเทศ

แหล่งข้อมูลที่ใช้สืบค้นสารสนเทศทางยาสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทตามลักษณะของข้อมูลและที่มาของข้อมูลดังกล่าวดังนี้ (ธีราพร ชนะกิจ, 2555, น. 40-83)

3.5.1 แหล่งข้อมูลตติยภูมิ (Tertiary Resources) เป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผ่านการคัดเลือกประเมินวรรณกรรมและเรียบเรียงเป็นบทความที่เข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย เป็นแหล่งข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบหนังสือหรือตำราจัดทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เช่น ตำราเรื่อง Pharmacotherapy หรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาหรือการใช้ยา เช่น ฐานข้อมูล Micromedex แหล่งข้อมูลตติยภูมิมีข้อดีคือสามารถสืบค้นได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และส่วนใหญ่มีการทำดัชนีช่วยค้นหา โดยอาจเป็นการสืบค้นด้วยคำทั่วไปหรือคำเฉพาะ อย่างไรก็ตามพบว่าแหล่งข้อมูลตติยภูมิมีข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน เช่น มีความทันสมัยน้อยเนื่องจากต้องใช้เวลาในการรวบรวม เรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Resources) เป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยในการค้นหาหรือเชื่อมโยงไปหาแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ มักมี 2 รูปแบบ คือแบบดัชนีช่วยค้นจะมีข้อมูลชื่อบทความ ผู้เขียนบทความ ชื่อวารสารที่มีบทความนั้น ปีที่พิมพ์ ฉบับที่ หน้าทีปรากฏในวารสาร และอีกรูปแบบหนึ่งคือ ระบบดัชนีช่วยค้นที่มีบทความด้วยให้บริการบทความของเอกสารปฐมภูมิที่ตีพิมพ์ในวารสารทางการแพทย์ต่างๆ ตัวอย่างแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เช่น MEDLINE IPA EMBASE เป็นต้น

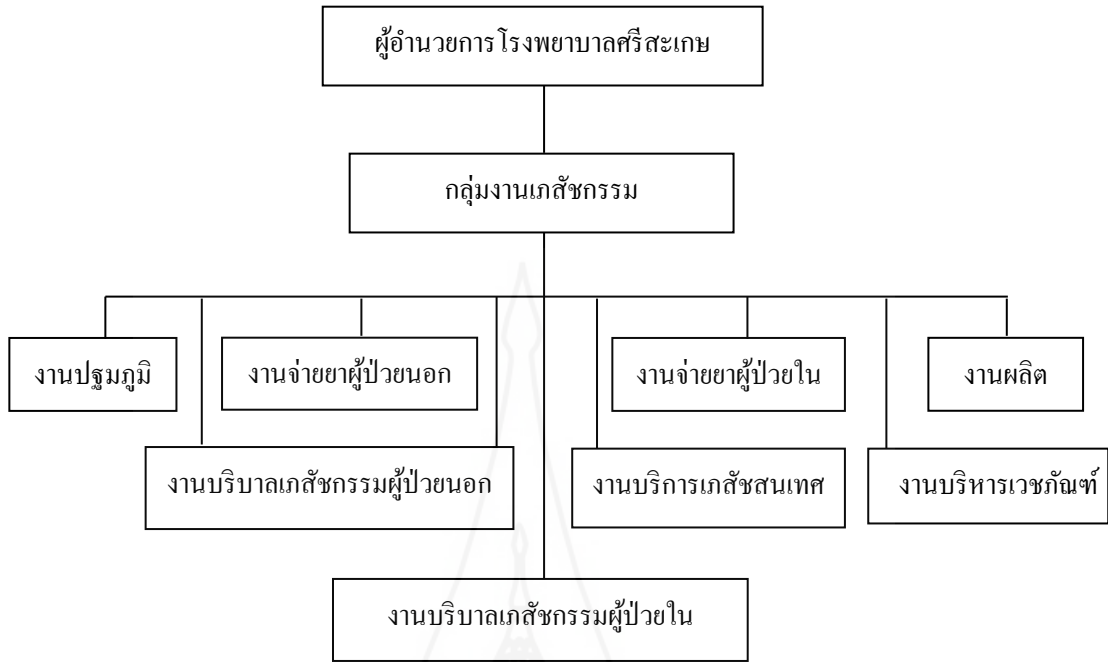
3.5.3 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Resources) เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย หรือการสังเกตเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น อาจอยู่ในรูปแบบบทความงานวิจัยหรือนิพนธ์ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นความรู้ใหม่ที่ไม่เคยมีการศึกษามาก่อน หรือเป็นเรื่องที่เพิ่มเติมความรู้เดิมที่เคยมีอยู่ ข้อดีของแหล่งข้อมูลปฐมภูมิคือผู้อ่านจะได้ทราบรายละเอียดวิธีการศึกษาวิจัย และมีความทันสมัยที่สุด

กล่าวโดยสรุป การให้บริการเภสัชสนเทศ หรือการให้บริการข่าวสารด้านยา มีหน้าที่หลักในการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาทั้งเชิงรุกในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาและเชิงรับในการตอบคำถามด้านยา สนับสนุนข้อมูลด้านยาในการรักษาพยาบาลสนับสนุนให้เกิดการใช้ยาอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์สูงสุด ซึ่งงานบริการเภสัชสนเทศเป็นกิจกรรมที่กำหนดให้มีการดำเนินการในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ โดยจัดตั้งเป็นหน่วยให้บริการและมอบหมายหน้าที่ให้มีเภสัชกรผู้รับผิดชอบ และเภสัชกรผู้รับผิดชอบจะต้องสืบค้นข้อมูลอย่างเป็นระบบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถืออย่างมีประสิทธิภาพและนำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้รับบริการอย่างไม่มีอคติ

4. ข้อมูลการให้บริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

4.1 โครงสร้างงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

งานบริการเภสัชสนเทศ เป็นหน่วยงานย่อยในกลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลศรีสะเกษ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลศูนย์ขนาด 710 เตียง งานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในเดือนพฤษภาคม 2551 มีเภสัชกรผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน 1 คน คือ ผู้วิจัย โครงสร้างงานบริการเภสัชสนเทศแสดงผังภาพด้านล่าง

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างงานบริการเภสัชสนเทศในโรงพยาบาลศิริสะเกษ

4.2 หน้าที่รับผิดชอบของงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศิริสะเกษ

งานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศิริสะเกษ มีหน้าที่และกิจกรรมหลักในการให้บริการตามข้อกำหนดของกระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

4.2.1 งานบริการตอบคำถามด้านยา แก่ผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์ และประชาชนทั่วไป โดยดำเนินการรับคำถาม ค้นหาภูมิหลังของคำถาม ค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์และประเมินค่าข้อมูล ตั้งเคราะห์ข้อมูลที่ได้อย่างพินิจพิเคราะห์และตอบคำถาม

4.2.2 งานบริหารจัดการบัญชียาโรงพยาบาล โดยจัดทำ Drug monograph เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัดประกอบการคัดเลือกยาเข้า-ออก บัญชียาโรงพยาบาล และจัดทำเภสัชตำรับโรงพยาบาลประจำปี

4.2.3 งานบริการวิชาการ/งานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ได้แก่

- 1) บริการวิชาการแก่บุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลศิริสะเกษ
- 2) บริการวิชาการในกลุ่มงานเภสัชกรรม
- 3) งานจัดทำจดหมายข่าวด้านเภสัชกรรม/องค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านยา เผยแพร่

ภายในโรงพยาบาล

4) งานจัดทำคู่มือ องค์กรความรู้ ฐานข้อมูล แนวทางปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาในโรงพยาบาล

5) งานสอน/วิทยากรให้ความรู้ด้านยาแก่นักศึกษา เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรด้านสาธารณสุข

6) จัดการประชุมพิเศษและเวียนการฝึกงานแก่เจ้าหน้าที่ใหม่ในกลุ่มงาน

4.2.4 งานเฝ้าระวังและติดตามอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ได้แก่

1) งานประเมินอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาในผู้ป่วยรายใหม่ที่สงสัยเกิด ADR จากยา

2) งานประเมินอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาในผู้ป่วยที่ให้ประวัติแพ้ยา

3) งานเฝ้าระวังและค้นหา ADR เชิงรุก

4) งานเฝ้าระวัง Intensive ADR monitoring ในยากลุ่มเสี่ยง

5) งานบันทึกประวัติแพ้ยาของผู้ป่วยในฐานข้อมูลของโรงพยาบาล

6) งานบันทึกรายงานการแพ้ยาส่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาผ่านระบบอินเตอร์เน็ต

7) งานสรุป วิเคราะห์ ประมวลผล ข้อมูลการติดตามอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยานำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง

4.2.5 งานสอนนักศึกษา/เภสัชกรที่เลี้ยงประจำแหล่งฝึกงานด้านเภสัชศาสตร์

1) สอน ควบคุมกำกับดูแล นิสิต นักศึกษาฝึกงานเภสัชศาสตร์ทุกชั้นปีที่อยู่ในความรับผิดชอบ

2) สรุปและประเมินผลการฝึกงานส่งสถาบันการศึกษา

3) ติดต่อประสานงานกับสถาบันที่ส่งนิสิต/นักศึกษามาฝึกปฏิบัติงาน

4) นำเสนอข้อมูลภาพรวมของหน่วยงาน โดยย่อแก่นิสิต/นักศึกษา ก่อนฝึกปฏิบัติงานจริง

5) เป็นที่ปรึกษา/ดูแล นิสิต/นักศึกษา ตลอดการฝึกปฏิบัติงาน

4.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

4.3.1 การให้บริการตอบคำถามด้านยาแก่บุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาล มีจำนวนคำถามเฉลี่ย 20 คำถามต่อเดือน ผู้ถามส่วนใหญ่เป็นเภสัชกรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสะเกษ รองลงมาเป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสะเกษ โดยเป็นการโทรศัพท์สอบถามผ่านเภสัชกรประจำห้องยา จุดประสงค์ของการถามส่วนใหญ่เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ประเภท

ของคำถามส่วนใหญ่เป็นคำถามเกี่ยวกับขนาดการให้ยาและการให้ยา และประเภทความคงตัวและความเข้ากันได้ของยา

4.3.2 การสนับสนุนข้อมูลยาแก่คณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด
งานบริการเภสัชสนเทศจะมีการทำข้อมูลยาเพื่อพิจารณาเข้า-ออก จากบัญชีโรงพยาบาล เฉลี่ยปีละประมาณ 40 รายการ

4.3.3 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา งานบริการเภสัชสนเทศจะมีการจัดทำจดหมายข่าวเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาเดือนละ 2 ฉบับ

4.3.4 การจัดทำองค์ความรู้ คู่มือ ระเบียบปฏิบัติหรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับยา
เฉลี่ยปีละ 5 เรื่อง ตัวอย่างองค์ความรู้ที่เผยแพร่ มีดังนี้

1) **รายการยาที่ต้องป้องกันแสง**

ยาบางตัวจะเสื่อมสลายเมื่อสัมผัสแสง การเก็บรักษายาดังกล่าวจึงควรเก็บในภาชนะที่ป้องกันแสงได้ เช่น ขวดแก้วสีชา แผงอลูมิเนียม หรือพลาสติกทึบแสง การให้ข้อมูลหรือจัดทำรายการยาที่ต้องป้องกันแสงของโรงพยาบาลจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับยาที่มีคุณภาพและป้องกันไม่ให้อายุผู้ป่วยได้รับอันตรายจากยาที่เสื่อมคุณภาพ

2) **รายการยาที่ต้องเก็บในตู้เย็น**

การเก็บรักษายาทั้งก่อนส่งมอบให้ผู้ป่วย เช่น ขณะอยู่ในคลังเวชภัณฑ์บนชั้นวางยาในห้องยา ในห่อผู้ป่วย ขณะขนส่งยา และภายหลังที่ผู้ป่วยนำกลับไปใช้ที่บ้าน ควรเก็บรักษาไว้ในสภาวะที่เหมาะสมสำหรับยานั้น ๆ เนื่องจากภาวการณ์เก็บรักษายามีความสำคัญต่อคุณภาพยา ความคงตัวของยาแต่ละตำรับยังขึ้นกับองค์ประกอบอื่นที่ส่งผลต่ออายุยา จึงได้มีการจัดทำรายการยาในโรงพยาบาลที่ต้องจัดเก็บในตู้เย็นหรือรายการยาที่ต้องเก็บ ณ อุณหภูมิต่าง ๆ เพื่อให้ยาของโรงพยาบาลศรีสะเกษมีคุณภาพในการรักษา นำไปใช้กับผู้ป่วยได้อย่างปลอดภัย

3) **รายการยาที่ห้ามหัก บด หรือเคี้ยว**

ยาบางประเภทไม่ควรหักแบ่ง บด เคี้ยว หรือทำให้เม็ดยาแตกเนื่องจากมีการออกแบบสูตรตำรับและคุณสมบัติเป็นพิเศษการทำให้เม็ดยาแตกอาจมีผลเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางเภสัชจลนศาสตร์ของยาได้ ยาบางชนิดถูกออกแบบมาเพื่อลดการระคายเคืองกระเพาะอาหาร หรือยาบางชนิดมีฤทธิ์ระคายเคืองที่เยื่อช่องปากหรือมีรสขมมาก หรือเป็นยาที่มีฤทธิ์ก่อมะเร็ง โดยยาเหล่านี้หากถูกทำให้แตกแล้วจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ป่วยได้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่บุคลากรทางการแพทย์จำนวนมากไม่ทราบหรือมองข้ามไป

4) วิธีการผสมและความคงตัวของยาฉีดปฏิชีวนะหลังผสมยา

ด้วยโรงพยาบาลศรีสะเกษ จัดเป็น โรงพยาบาลในระดับตติยภูมิ ที่ต้องรับบริการส่งต่อผู้ป่วยจากโรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิในเขตจังหวัด จึงมีรายการยาฉีดจำนวนมากโดยเฉพาะยาฉีดปฏิชีวนะเพื่อรองรับการให้บริการแก่ผู้ป่วยอย่างเพียงพอ ซึ่งข้อมูลวิธีการให้ยา การผสมยาหรือความคงตัวของยาก็จะแตกต่างกันไปตามแต่ละชนิดของยา ประกอบกับมีบุคลากรใหม่ผลัดเปลี่ยนเป็นประจำทุกปี เพื่อลดความเสี่ยงในการบริหารยาผิดพลาดซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ป่วย งานบริการเภสัชสนเทศจึงได้จัดทำวิธีการผสมและความคงตัวของยาฉีดปฏิชีวนะหลังผสมยา ติดไว้บริเวณผสมยาทุกหอผู้ป่วยเพื่อให้พยาบาลผู้เตรียมผสมยาได้ดูข้อมูลก่อนการผสมยาหรือบริหารยาทุกครั้ง

5) แนวทางในการบริหารยาฉีดที่ถูกต้องสำหรับยาที่มีรายงานการเกิด ADR จากการบริหารยาที่ไม่ถูกต้อง

ตามสถิติการเก็บรายงานอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา โรงพยาบาลศรีสะเกษ และสถิติการตอบคำถามของงานบริการเภสัชสนเทศ พบว่ามีรายงานการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาในกลุ่มยาCephalosporins, Vancomycin, Ciprofloxacin และ Amphotericin B โดยพยาบาลมักเข้าใจว่าผู้ป่วยแพ้ยา ซึ่งจากการพิจารณาจากสาเหตุแล้วพบว่า การเกิดอาการไม่พึงประสงค์เหล่านั้น สาเหตุส่วนใหญ่ล้วนมาจากวิธีการบริหารยาที่ไม่ถูกต้อง จึงได้จัดทำแนวทางในการบริหารยาฉีดที่ถูกต้องสำหรับยาที่มีรายงานการเกิด ADR จากการบริหารยาที่ไม่ถูกต้อง และให้เภสัชกรผู้รับผิดชอบในแต่ละหอผู้ป่วย เข้าไปให้ข้อมูลและทำความเข้าใจกับพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน

6) แนวทางการบริหารยา Stat dose ในยา Aminoglycosides

Aminoglycosides เป็นกลุ่มยาที่มีลักษณะทาง Pharmacokinetics และ Pharmacodynamics ของการฆ่าเชื้อเป็นแบบ Concentration dependence นั่นคือ ความสามารถในการกำจัดเชื้อขึ้นกับความเข้มข้นที่มากกว่า MIC ยิ่งความเข้มข้นมาก ยิ่งกำจัดเชื้อได้มากขึ้น นอกจากนี้ยายังมี PAE (post antibiotic effect) นั่นคือ ความเข้มข้นมากจะทำให้มีความสามารถในการฆ่าเชื้อได้นานแม้ว่าความเข้มข้นจะลดลงจนต่ำกว่า MIC เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดพิษต่อไต ซึ่งสัมพันธ์กับขนาดการให้ยา จากข้อมูลทางเภสัชศาสตร์ของยาพบว่า ยากลุ่ม aminoglycoside ควรให้หลังจาก stat dose เป็นเวลาอย่างน้อย 8-12 ชั่วโมง ซึ่งที่ผ่านมาโรงพยาบาลศรีสะเกษไม่ได้มีการจัดทำแนวทางการบริหารยา Stat dose ในยา Aminoglycosides ที่เป็นรูปธรรม ทำให้ผู้ป่วยบางรายได้รับยา stat dose ใกล้เคียงกับการให้ยาในครั้งต่อไปมากทำให้เกิดความเสี่ยงในการเกิดพิษต่อไต เพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยจึงได้จัดทำแนวทางการบริหารยา Stat dose ในยา Aminoglycosides ขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดพิษต่อไตของผู้ป่วย

4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

งานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ยังขาดการจัดการองค์ความรู้ในหน่วยงาน และยังไม่สามารถจัดทำองค์ความรู้ได้ครอบคลุมตามความต้องการของผู้รับบริการ นอกจากนี้ผู้รับบริการซึ่งได้แก่ บุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลยังเข้าถึงข้อมูลด้านยาหรือสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองได้ยาก

ในปัจจุบันงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ได้มีแนวคิดการพัฒนาเว็บไซต์ของหน่วยงานเพื่อเป็นช่องทางสื่อสารและจัดการความรู้ด้านยาให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาล ผู้วิจัยซึ่งเป็นเภสัชกรผู้รับผิดชอบงานบริการเภสัชสนเทศ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ว่ามีแหล่งข้อมูลใดบ้างที่บุคลากรทางการแพทย์ใช้เมื่อมีปัญหาด้านยา และบุคลากรต้องการข้อมูลยาแนวทางการใช้ยาประเภทใดบ้าง และต้องการผ่านช่องทางใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาในการจัดทำเว็บไซต์จัดการความรู้ของหน่วยงาน และพัฒนาการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลให้ตรงความต้องการของบุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลศรีสะเกษต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศในโรงพยาบาล

จากการสืบค้นข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการข้อมูลข่าวสารในโรงพยาบาลนั้น ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศของบุคลากรทางการแพทย์ มีดังนี้

สุพรทิพย์ สุทามাত্র (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความต้องการข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์และความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรทางการแพทย์และสาขางานสนับสนุนของโรงพยาบาลเชิงราชประชานุเคราะห์ กลุ่มตัวอย่าง 351 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรทางการแพทย์และสาขางานสนับสนุนของโรงพยาบาลเชิงราชประชานุเคราะห์มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อประชาสัมพันธ์ที่บุคลากรเชื่อถือมากที่สุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ ส่วนประเภทของสื่อที่เปิดรับมากที่สุด คือ อินทราเน็ต 2) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ ของโรงพยาบาลฯ ข้อมูลทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 2.1) นโยบาย มติที่ประชุมจากฝ่ายบริหาร 2.2) คำสั่ง การติดตามการทำงาน 2.3) ข่าวสารเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการทำงาน 2.4) ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ 2.5) ระเบียบ แนวปฏิบัติ 2.6) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงพยาบาล 2.7) พื้นที่

ทางสื่อเพื่อมีโอกาสแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการทำงานของฝ่ายบริหาร และ 2.8) พื้นที่สำหรับการพูดคุยนำเสนอข่าวสารอย่างไม่เป็นทางการ โดยกลุ่มตัวอย่างต้องการให้นำเสนอข้อมูลผ่านสื่อของโรงพยาบาลประเภทอินเทอร์เน็ตมากที่สุด 3) ความผูกพันต่อองค์กรของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากโดยความผูกพันต่อองค์กรด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4) การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์และระยะเวลาการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุภาพรณ มีมา (2555, น. 108-118) ได้ทำการวิจัยการใช้สารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลสงฆ์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล และผู้ช่วยเหลือคนไข้ จำนวน 350 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) มีการใช้สารสนเทศ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดโรงพยาบาลสงฆ์ ผู้ใช้มีการใช้วารสารวิชาการมากที่สุด ส่วนวัสดุไม่ตีพิมพ์มีการใช้รูปภาพมากที่สุด และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการใช้ฐานข้อมูลทางสาธารณสุขมากที่สุด วิธีการค้นหาสารสนเทศใช้วิธีการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาตนเอง ส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารจากทางโทรศัพท์และ e-mail 2) ความต้องการใช้สารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้มีความต้องการใช้ตำราวิชาการ หนังสือพิมพ์ และวารสารวิชาการมากที่สุด ส่วนวัสดุไม่ตีพิมพ์มีความต้องการใช้ซีดี-รอม มากที่สุดและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความต้องการใช้ฐานข้อมูลทางสาธารณสุขมากที่สุด 3) ปัญหา อุปสรรคในการใช้สารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ 3.1) ความขัดข้องของระบบคอมพิวเตอร์ 3.2) ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 3.3) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ 3.4) สารสนเทศไม่ตรงความต้องการ 3.5) ปริมาณสารสนเทศ ตามลำดับ

ภาวิณี วรรณศรี (2557) ได้ศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของพยาบาลหอผู้ป่วยใน ศูนย์ศรีพัฒน์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 83 คน พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการสารสนเทศจากความจำเป็นในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ โดยต้องการสารสนเทศเนื้อหาการดูแลผู้ป่วยด้านอายุรกรรม และต้องการสารสนเทศที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ส่วนใหญ่ต้องการสารสนเทศจากแหล่งอินเทอร์เน็ตมากที่สุดและต้องการเนื้อหาเป็นภาษาไทย

มณีนรัตน์ สุทธิพันธ์ (2538) ได้ศึกษาระบบการให้บริการยาฉุกเฉินในโรงพยาบาลตำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 437 คน เป็นพยาบาลร้อยละ 88.5 ที่เหลือเป็นแพทย์ร้อยละ 11.5 ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ต้องการข้อมูลยาฉุกเฉินเพียงเดือนละ 1 ครั้ง โดยข้อมูลยาฉุกเฉินที่แพทย์ต้องการมากที่สุด คือ ข้อมูลยาเกี่ยวกับสารพิษ รองลงมาคือ ข้อมูลยาเกี่ยวกับการใช้ยาเกินขนาด ข้อมูลยาสำหรับปฏิบัติภารกิจชีวิต โดยมีคำแนะนำเพิ่มเติมว่าต้องการข้อมูลยาทั่วไปมากกว่ายาฉุกเฉิน และพบว่าเมื่อมีปัญหาหรือต้องการข้อมูลด้านยาฉุกเฉิน แพทย์และพยาบาลส่วนใหญ่เลือกใช้หนังสือหรือคู่มือใกล้ตัวเป็นลำดับแรก รองลงมาคือปรึกษาแพทย์ด้วยกัน หรือปรึกษาเภสัชกรห้องยา

รัชนี้ ประสิทธิ์ระเก (2557, น. 65-80) ได้ศึกษาความต้องการสารสนเทศและบริการสารสนเทศของแพทย์ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสูง โรงพยาบาลขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าแพทย์มีวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศเพื่อติดตามพัฒนาการในวิชาชีพ เพื่อการ ปฏิบัติงาน/การดูแลผู้ป่วย เพื่อการเรียนการสอน และเพื่อการทำวิจัยและผลงานวิชาการ ในระดับมาก ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการตัดสินใจและวางแผนการปฏิบัติงานต้องการ ในระดับปานกลาง ในด้านเนื้อหาสารสนเทศพบว่าแพทย์ต้องการเนื้อหาในด้านการดูแลรักษาและการวิจัยในระดับมาก ด้านแหล่งสารสนเทศพบว่าต้องการแหล่งสารสนเทศในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระดับมาก

วรรณวิไล ตั้งเสถียรภาพ และคณะ (2541, น. 24-29) ได้สำรวจแหล่งข้อมูลและความต้องการข้อมูลของโรงพยาบาลในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 17 แห่ง พบว่ามีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการให้บริการแบ่งได้เป็นแหล่งข้อมูลภายใน โรงพยาบาล คือหนังสือและวารสาร และแหล่งข้อมูลภายนอกโรงพยาบาลคือ การสอบถามไปยังโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น และการสอบถามไปยังโรงพยาบาลข้างเคียง โรงพยาบาลมีความต้องการข้อมูลประเภทขนาดยาและการบริหารยาเป็นอันดับแรก การใช้ยาในสตรีมีครรภ์และระหว่างให้นมบุตรเป็นอันดับสอง และการรักษาด้วยยา/ประสิทธิภาพยา เป็นอันดับสาม และเภสัชกรส่วนใหญ่ต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารทางยาเพื่อการศึกษาหาความรู้ อยู่ในช่วงไม่เกิน 1 เดือน

ศศิรา คอนสมัศร (2555, น. 48-63) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ของงานบริการเภสัชสนเทศในโรงพยาบาลในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์การจัดการความรู้ที่ยังไม่มีรูปแบบการจัดการความรู้ที่ชัดเจน แต่มีการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการความรู้ จึงควรมีการพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงพยาบาล

ธีราพร ชนะกิจ และคณะ (2551, น. 490-499) ได้ศึกษาลักษณะบริการเภสัชสนเทศในประเทศไทยเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงพยาบาลทั่วประเทศ พบว่ามีโรงพยาบาลที่มีศูนย์ DIS เต็มรูปแบบ ร้อยละ 8.70 โรงพยาบาลที่มีศูนย์ DIS บางส่วน ร้อยละ 53.39 และยังไม่มียุทธศาสตร์ DIS ร้อยละ 37.91 ในโรงพยาบาลที่มีการให้บริการเภสัชสนเทศมีปริมาณคำถามโดยเฉลี่ยที่ให้บริการส่วนใหญ่ คือ 1-10 คำถามต่อเดือน เวลาในการตอบคำถามส่วนใหญ่คือ น้อยกว่า 15 นาที ผู้ถามคำถามส่วนใหญ่คือพยาบาล ชนิดของคำถามส่วนใหญ่คืออาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาหัวข้อส่วนใหญ่ขององค์ความรู้ที่นำไปเผยแพร่เพื่อแก้ไขปัญหาขององค์กร คือ การบริหารยากลุ่มเสี่ยง

5.2 การศึกษาที่มีการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการสารสนเทศ

จากการสืบค้นข้อมูลงานวิจัยที่มีการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการสารสนเทศหรือการแสวงหาสารสนเทศ มีดังนี้

วันเพ็ญ เวชกามา (2557) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศของเจ้าพนักงานเวชสถิติในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 817 คน ผลการศึกษาพบว่าเมื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน ขนาดของโรงพยาบาลและหน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่าการใช้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วันวิสาข์ สุทธิบริบาล (2554) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันและแผนกแตกต่างกันใช้แหล่งสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน

นิสัย จันท์เกตุ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคชัยนาท จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า เพศและแผนกสาขา/วิชาที่เรียนที่ต่างกันส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้งานสารสนเทศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัญญา เหมาะะจันทร์ (2546) ได้ศึกษาความต้องการสารสนเทศ เกี่ยวกับยาของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาและระดับรายได้แตกต่างกัน มีระดับการได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับยาและความต้องการสารสนเทศเพิ่มเติม แตกต่างกัน แต่พบว่าผู้ป่วยที่มีระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานแตกต่างกัน มีระดับการได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับยาและความต้องการสารสนเทศเพิ่มเติมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้เมื่อควบคุมอิทธิพลของระดับการศึกษา พบว่าผู้ป่วยที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน มีระดับการได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับยาจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ แตกต่างกัน โดยเฉพาะจากบุคลากรทางการแพทย์และเอกสารวิชาการ

ถาวร พาพรม (2555) ได้ทำการศึกษาความต้องการสารสนเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรกรมชลประทาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรกรมชลประทานมีความต้องการสารสนเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงาน โดยรวมในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการด้านเนื้อหา ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านสังคม ด้านการบริหารงานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล มีความต้องการในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ส่วนความต้องการด้านรูปแบบ ได้แก่ ฐานข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต คู่มือประกอบการปฏิบัติงาน หนังสืออ้างอิง/ตำรา และวารสารในสายงาน และชุดเรียนรู้อัจฉริยะด้วยคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มีความต้องการในระดับมากที่สุด

2) เปรียบเทียบความต้องการสารสนเทศในการพัฒนาศักยภาพการทำงานจำแนกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานพบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความต้องการสารสนเทศต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบุคลากรที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งงานต่างกันมีความต้องการสารสนเทศไม่ต่างกัน

ศุมาลี พงศดิลก (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 169 ราย ผลเปรียบเทียบพฤติกรรมการสารสนเทศพบว่านิสิตที่มีการศึกษาและสาขาวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศไม่ต่างกัน

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าบุคคลมีความต้องการสารสนเทศหรือข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตนมีความไม่รู้หรือไม่แน่ใจ สำหรับบุคลากรทางการแพทย์จะมีความต้องการสารสนเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ เพื่อการดูแลผู้ป่วย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพ หรือเพื่อการศึกษาวิจัย โดยสารสนเทศที่ต้องการมีทั้งวัสดุตีพิมพ์ เช่น ตำรา วารสาร และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซีดี-รอม และต้องการให้เผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตในโรงพยาบาล หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในส่วนของสารสนเทศด้านยาที่บุคลากรมักมีปัญหาหรือคำถาม จะเป็นข้อมูลยาทั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับขนาดยา วิธีการบริหารยา อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา โดยมีปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้ความต้องการ การใช้ หรือการแสวงหาสารสนเทศของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน เช่น เพศ ประสบการณ์ทำงาน สาขา/วิชาที่เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลด้านยา ความต้องการข้อมูล แนวทางการใช้ยา ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา เปรียบเทียบความต้องการข้อมูล ข่าวสารด้านยาระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน และศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงงานบริการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ซึ่งการศึกษานี้มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ ประชากรคือ บุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลศรีสะเกษที่เกี่ยวข้องกับการ ใช้ยา 5 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม จำนวน 801 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของบุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลศรีสะเกษทั้ง 5 วิชาชีพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการแทนค่าในสูตรคำนวณ ดังต่อไปนี้ (Weiers, 2005 อ้างถึงใน ละเอียด ศิลาน้อย, 2560, น. 54)

$$n = \frac{NZ^2\alpha_2\sigma^2}{e^2N + Z^2\alpha_2\sigma^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

Z_{α_2} = ระดับความเชื่อมั่นที่ต้องการที่ 95% เท่ากับ 1.96

e = ความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับได้ ในที่นี้กำหนดให้เป็น 1 ส่วน ใน 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) คือ $\sigma/10$

σ = ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรซึ่งในที่นี้ไม่ทราบ

ดำเนินการคำนวณทางคณิตศาสตร์จะได้

$$n = \frac{NZ^2\alpha_2\sigma^2}{N(\sigma/10)^2 + Z^2\alpha_2\sigma^2}$$

จะได้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N(1.96)^2(100)}{N + (1.96)^2(100)}$$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{801(1.96)^2(100)}{801 + (1.96)^2(100)}$$

$$n = 260$$

เมื่อกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรแล้วพบว่าขนาดตัวอย่างมีจำนวน 260 คน การศึกษานี้เก็บข้อมูลโดยให้นักวิชาการสุขภาพทั้ง 5 วิชาชีพตอบแบบสอบถามผ่านระบบgoogle form ด้วยการสแกนคิวอาร์โค้ด ซึ่งอาจจะมีผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนตัวอย่างเป็น 290 คน โดยทำการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (systematic random sampling) เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิชาชีพ

บุคลากรสาธารณสุข	จำนวนประชากร (คน)	ร้อยละ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
พยาบาลวิชาชีพ	635	79.28	225
แพทย์	95	11.86	31
เภสัชกร	37	4.62	16
ทันตแพทย์	11	1.38	7
เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	23	2.88	11
รวม	801	100.00	290

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการศึกษานี้ คือแบบสอบถามเรื่อง สำนวญความต้องการข้อมูล ข่าวสารด้านยาของบุคลากรด้านสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

โดยพัฒนาและปรับปรุงจากเครื่องมือการศึกษาวิจัยเรื่องระบบการให้บริการข้อมูล ยาฉุกเฉิน โรงพยาบาลตำรวจ (มณีรัตน์ สุทธิพันธ์, 2537) ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับ การศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยา และแหล่งข้อมูลที่ใช้

ส่วนที่ 3 ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ แบ่งเป็น

- ความต้องการด้านข้อมูลยา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของยา ข้อมูลการบริหาร และผสมยา ข้อมูลข้อควรระวังในการใช้ยา

- ความต้องการแนวทางการใช้ยา ได้แก่ แนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา แนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ และแนวทางการบริหารและความคงตัวของยา

ส่วนที่ 4 ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาล ศรีสะเกษ

โดยแบบสอบถามในส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ได้ออกแบบคำถามโดยให้กลุ่มตัวอย่าง เลือกตอบเพียงหนึ่งความคิดเห็นต่อหนึ่งข้อคำถาม ระดับความต้องการแสดงดังนี้

ระดับความต้องการ	การให้คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ เป็นการแสดงความคิดเห็นแบบคำถามปลายเปิด

2.2 การประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ได้มีการประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยนำเครื่องมือ งานวิจัยคือแบบสอบถามเรื่องสำนวนญความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา ของบุคลากรด้านสุขภาพ

โรงพยาบาลศรีสะเกษ ไปทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านค่าความตรงด้านเนื้อหา (Validation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) รายละเอียดมีดังนี้

2.2.1 ความตรงด้านเนื้อหา (Validity) ประเมินโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ญ.พัชรี กาญจนวัฒน์ เกษักรชำนาญการ หัวหน้างานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี ญ.บุญญารักษ์ บุญทวี เกษักรชำนาญการ เกษักรงานบริการเภสัชสนเทศ โรงพยาบาลโสทร จังหวัดยโสธร และ ภก.ชวลิต ช่วงสกุล หัวหน้างานคุ้มครองผู้บริโภค โรงพยาบาลศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นนำมาคำนวณหาค่าความตรง (IOC : Item-Objective Congruence Index) ซึ่งผลการคำนวณค่า IOC พบมีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมในด้านข้อมูลยาเท่ากับ 0.92 ค่าเฉลี่ยรวมด้านแนวทางการใช้ยาเท่ากับ 0.97 และค่าเฉลี่ยรวมด้านช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาเท่ากับ 1

2.2.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ประเมินโดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านแล้วไปทำการทดสอบกับตัวแทนบุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลศรีสะเกษที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา 5 วิชาชีพ ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาช (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) ซึ่งจากการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาจำแนกตามแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ในด้านข้อมูลยา	0.95
ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ในด้านแนวทางการใช้ยา	0.96
ความต้องการช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ	0.71

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลศรีสะเกษ หมายเลขโครงการ 045/2562 มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังหน่วยงาน และองค์กรวิชาชีพแต่ละวิชาชีพในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ได้แก่ องค์กรแพทย์ องค์กรพยาบาล กลุ่มงานทันตกรรม และกลุ่มงานเภสัชกรรม

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 290 ราย โดยการแจกแบบสอบถามตามรายชื่อของบุคลากรในหน่วยงานทั้ง 4 ที่ถูกสุ่มมาอย่างเป็นระบบ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านระบบgoogle form ด้วยการสแกนคิวอาร์โค้ด และกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการตอบแบบสอบถาม

3.3 ประมวลผลการตอบกลับแบบสอบถามเมื่อครบกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการตอบแบบสอบถาม พบมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 90.69 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.4 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลการตอบกลับแบบสอบถาม และนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาและแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้ของกลุ่มตัวอย่างจะใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพโรงพยาบาลศรีสะเกษ ทั้งในส่วนความต้องการข้อมูลยา ความต้องการแนวทางการใช้ยา และความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา จะใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำมาจัดระดับความต้องการตามการแบ่งระดับคะแนนของเบสต์ (Best, 1977) ดังนี้

ช่วงคะแนน	3.67-5.00	คือระดับ ต้องการมาก
ช่วงคะแนน	2.34-3.66	คือระดับ ต้องการปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.00-2.33 คือระดับ ต้องการน้อย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความต้องการข้อมูล ข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ เนื่องจากการกระจายข้อมูลในการศึกษา ครั้งนี้เป็นแบบ ไม่ปกติ จึงใช้สถิติพารามेटริกในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ใช้สถิติ Mann-Whitney U ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนปัจจัยด้านอาชีพ ใช้ Kruskal Wallis ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลด้านยา ความต้องการข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา 5 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 290 ฉบับ และได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 263 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.69 ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 5 ตอน ตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาและแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Mean Rank	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของอันดับในแต่ละกลุ่ม

Mann-Whitney U หมายถึง สถิตินั้นพารามตริกที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม
 p-value หมายถึง ค่านัยสำคัญทางสถิติ
 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 263 คน แสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	22	8.4
หญิง	241	91.6
อายุ		
20-30 ปี	100	38.0
31-40 ปี	75	28.5
41-50 ปี	66	25.1
51-60 ปี	22	8.4
อาชีพ		
แพทย์	21	3.0
ทันตแพทย์	7	2.7
พยาบาลวิชาชีพ	208	79.1
เภสัชกร	16	6.1
เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	11	4.2
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	3.4
ปริญญาตรี	231	87.8
ปริญญาโท	23	8.7
ปริญญาเอก	0	0.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสะเกษ		
ต่ำกว่า 5 ปี	98	37.3
6 – 10 ปี	47	17.9
11 – 15 ปี	36	13.7
16 – 20 ปี	25	9.5
มากกว่า 20 ปี	57	21.7

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 243 คน (ร้อยละ 91.6) มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 38.0) มีอาชีพพยาบาล 208 คน (ร้อยละ 79.1) รองลงมาได้แก่ อาชีพแพทย์ 21 คน (ร้อยละ 8.0) และอาชีพเภสัชกร 16 คน (ร้อยละ 6.1) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 231 คน (ร้อยละ 87.8) และส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 37.3)

2. ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาและแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง และความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาเมื่อแยกตามอาชีพ แสดงดังตารางที่ 4.2 และ 4.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยา

ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยา	จำนวน	ร้อยละ
ประมาณ 3 - 4 ครั้ง/สัปดาห์	50	19.0
ประมาณ 1 - 2 ครั้ง/สัปดาห์	80	30.4
ประมาณ 1 - 2 ครั้ง/เดือน	89	33.8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยา	จำนวน	ร้อยละ
ประมาณ 1 ครั้ง/ 3 เดือน	28	10.6
ไม่มีเลย	16	6.1
รวม	263	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการประมาณ 1-2 ครั้ง/เดือน (ร้อยละ 33.8) รองลงมาคือมีความต้องการประมาณ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 30.4)

ตารางที่ 4.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอาชีพจำแนกตามความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยา

ความถี่ในความต้องการ ข้อมูลด้านยา	แพทย์	ทันต	พยาบาล	เภสัชกร	จพง.เภสัช
	(ร้อยละ)	แพทย์ (ร้อยละ)	วิชาชีพ (ร้อยละ)	(ร้อยละ)	กรรม (ร้อยละ)
ประมาณ 3 - 4 ครั้ง/สัปดาห์	33.0	0	15.4	50.0	27.3
ประมาณ 1 - 2 ครั้ง/สัปดาห์	14.3	0	34.1	31.3	9.1
ประมาณ 1 - 2 ครั้ง/เดือน	38.1	28.6	34.6	18.7	36.4
ประมาณ 1 ครั้ง/ 3 เดือน	9.5	57.1	9.1	0.0	27.3
ไม่มีเลย	4.8	14.3	6.7	0.0	0.0
รวม	100	100	100	100	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาเมื่อจำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง อาชีพที่มีความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยามากที่สุดได้แก่ เภสัชกร (ร้อยละ 50.0) รองลงมาได้แก่ แพทย์ (ร้อยละ 33.0) เจ้าพนักงานเภสัชกรรม (ร้อยละ 27.3) พยาบาล (ร้อยละ 15.4) และทันตแพทย์ (ร้อยละ 0.0) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การใช้แหล่งข้อมูลด้านยา และแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้อย่างน้อยที่สุด ของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.4 และ ตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้และไม่ใช้แหล่งข้อมูลด้านยา

แหล่งข้อมูลด้านยา	ใช้ (ร้อยละ)	ไม่ใช้ (ร้อยละ)
1. ถามเพื่อนร่วมวิชาชีพ หรือหัวหน้างาน	91.6	8.4
2. สืบค้นด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ตหรือ แอปพลิเคชันทางการแพทย์	94.7	5.3
3. สืบค้นด้วยตนเองจากหนังสือหรือคู่มือใกล้ตัว	78.3	21.7
4. โทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา	91.5	9.5
5. โทรสอบถามจากศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านยาของ กลุ่มงานเภสัชกรรม	58.6	41.4
6. โทรสอบถามจากบริษัท ผู้แทนยา	14.8	85.2

ตารางที่ 4.5 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้บ่อยที่สุด

แหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้บ่อยที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
1. ถามเพื่อนร่วมวิชาชีพ หรือหัวหน้างาน	56	21.3
2. สืบค้นด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ตหรือ แอปพลิเคชันทางการแพทย์	85	32.3
3. สืบค้นด้วยตนเองจากหนังสือหรือคู่มือใกล้ตัว	11	4.2
4. โทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา	104	39.5
5. โทรสอบถามจากศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านยาของ กลุ่มงานเภสัชกรรม	7	2.7
6. โทรสอบถามจากบริษัท ผู้แทนยา	0	0
รวม	263	100

จากตารางที่ 4.4 และตารางที่ 4.5 พบว่าแหล่งข้อมูลด้านยาของกลุ่มตัวอย่างมีหลายแหล่ง โดยส่วนมากจะใช้การสืบค้นด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต หรือแอปพลิเคชันทางการแพทย์ การสอบถามเพื่อนร่วมวิชาชีพหรือหัวหน้างาน การโทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา โดยแหล่งข้อมูลด้านยาที่กลุ่มตัวอย่างใช้เมื่อมีปัญหาด้านยาบ่อยที่สุด ได้แก่ การโทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา (ร้อยละ 39.5)

3. ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่างในด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา

3.1 การวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้จะนำเสนอความต้องการเป็นรายข้อในแต่ละด้านทั้งด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา และนำเสนอภาพรวมในแต่ละด้าน เพื่อให้การสรุปผลเข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้น โดยเนื้อหาความต้องการในรายข้อที่ใกล้เคียงกันจะจัดเป็นหมวดหมู่เดียวกัน ดังนี้

3.1.1 ความต้องการข้อมูลยา ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไปของยา หมายถึง ข้อมูลด้านข้อบ่งใช้ของยา ขนาดยา ประสิทธิภาพของยา และส่วนประกอบของยา
- 2) ข้อมูลการบริหารและผสมยา หมายถึง ข้อมูลด้านวิธีบริหารยา การผสมยา และความคงตัวของยา
- 3) ข้อควรระวังในการใช้ยา หมายถึง ข้อมูลเรื่องปฏิกิริยาระหว่างยา การใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร และอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา

3.1.2 ความต้องการแนวทางการใช้ยา ได้แก่

- 1) แนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา
- 2) แนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ หมายถึง แนวทางการใช้ยาในผู้ป่วยที่มีปัญหาเรื่องไต แนวทางการใช้ยาในผู้ป่วย G-6-PD แนวทางการใช้ยาในเด็ก และแนวทางการใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร
- 3) แนวทางการบริหารและความคงตัวของยา หมายถึง แนวทางการบริหารยาทั่วไป แนวทางการบริหารยาในเด็ก และแนวทางการบริหารยาความเสถียรสูง

3.1.3 ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ได้แก่

- 1) ช่องทางที่เป็นเอกสาร
- 2) ช่องทางเว็บไซต์ หมายถึง เว็บไซต์โรงพยาบาลศรีสะเกษ เว็บไซต์เฉพาะข้อมูลด้านยา
- 3) ช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ หมายถึง ไลน์กลุ่มรวมเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ไลน์กลุ่มวิชาชีพ
- 4) ช่องทางโปรแกรมบริการของโรงพยาบาล

3.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลรายการข้อและภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลรายการข้อและภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.6 และ ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการข้อมูลรายการข้อของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลรายการข้อ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความต้องการ
ข้อมูลทั่วไปของยา			
1. ชื่อบ่งใช้ยา	3.489	0.984	ปานกลาง
2. ขนาดยา	3.601	0.935	ปานกลาง
3. ประสิทธิภาพของยา	3.463	0.972	ปานกลาง
4. ส่วนประกอบของยา	3.254	0.981	ปานกลาง
ข้อมูลการบริหารและผสมยา			
5. วิธีการบริหารยา	3.808	0.989	มาก
6. การผสมยาและความคงตัวของยา	3.814	1.007	มาก
ข้อควรระวังในการใช้ยา			
7. ปฏิกริยาระหว่างยา-ยา ยา-อาหาร	3.632	0.931	ปานกลาง
8. การใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร	3.467	1.128	ปานกลาง
9. อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา	3.682	0.972	มาก
อื่นๆ			
10. การแก้พิษด้วยสารต้านพิษ	3.391	1.009	ปานกลาง
11. การพิสูจน์เอกลักษณ์ของยา	3.237	1.064	ปานกลาง
12. การเก็บรักษา	3.512	1.007	ปานกลาง
13. รายการยาที่มีหรือไม่มีในบัญชี รพ.	3.394	1.009	ปานกลาง
14. เงื่อนไขการสั่งใช้ยา	3.433	1.057	ปานกลาง
15. ราคา	3.031	1.078	ปานกลาง
เฉลี่ยโดยรวม	3.479	0.769	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่าความต้องการข้อมูลรายการข้อของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม ทุกหัวข้ออยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.479 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.769 เมื่อพิจารณา

ความต้องการรายข้อพบว่าข้อมูลยาในกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อมูลด้านการผสมยาและความคงตัวของยา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.808 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิธีการบริหารยา 0.989 รองลงมาได้แก่ข้อมูลวิธีการบริหารยา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.808 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.682 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.972 ส่วนความต้องการข้อมูลยาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อมูลราคายา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.031 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.078

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลยาภาพรวม	$\bar{x}$	S.D	ระดับความต้องการ
1. ข้อมูลทั่วไปของยา	3.518	0.845	ปานกลาง
2. ข้อมูลการบริหารและผสมยา	3.812	0.942	มาก
3. ข้อควรระวังในการใช้ยา	3.589	0.874	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 จะพบว่าความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเฉลี่ยสูงที่สุดคือข้อมูลการบริหารและผสมยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.812 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.942 ส่วนอีกสองด้านมีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ด้านข้อมูลทั่วไปของยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.518 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.845 และด้านข้อควรระวังในการใช้ยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.589 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.874

3.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการแนวทางการใช้ยารายข้อและภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการแนวทางการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่างแยกรายข้อและภาพรวม แสดงเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.8 และ 4.9

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการแนวทางการใช้ยารายข้อของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยารายข้อ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความต้องการ
แนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา			
1. การเฝ้าระวังการแพ้ยาซ้ำและแพ้ยาข้ามกัน	4.378	0.784	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ความต้องการแนวทางการใช้ยารายชื่อ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความต้องการ
แนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ			
2. ยาที่ห้ามใช้หรือเฝ้าระวังในผู้ป่วย G-6-PD	3.832	0.969	มาก
3. การปรับขนาดยาในผู้ป่วยที่มีปัญหาเรื่องไต	4.234	0.811	มาก
4. การใช้ยาในเด็ก	3.989	1.052	มาก
5. การใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร	3.984	1.034	มาก
แนวทางการบริหารและความคงตัวของยา			
6. การผสมและความคงตัวของยาฉีด	4.284	0.835	มาก
7. การบริหารยาฉีด	4.273	0.851	มาก
8. การบริหารยาในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง	4.411	0.771	มาก
อื่นๆ			
9. ยาที่ห้าม หัก แบ่ง บดเคี้ยว	4.156	0.865	มาก
10. การใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาล	3.717	0.945	มาก
11. แนวทางการใช้ Rabies vaccine	3.888	0.983	มาก
12. ระเบียบการใช้ยา รพ.ศรีสะเกษ	4.245	0.888	มาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.111	0.685	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าความต้องการแนวทางการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมทุกหัวข้ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.111 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.685 เมื่อพิจารณาความต้องการรายหัวข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการแนวทางการใช้ยาในระดับมาก โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของแนวทางการบริหารยาในกลุ่มยาที่มีความเสี่ยงสูงมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.411 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.771 รองลงมาได้แก่แนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยาซ้ำและแพ้ยาข้ามกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.378 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.784 ส่วนความต้องการแนวทางการใช้ยาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ยาที่ห้ามใช้หรือเฝ้าระวังในผู้ป่วย G-6-PD ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.832 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.969

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการด้านแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวม	$\bar{x}$	S.D	ระดับความต้องการ
1. แนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา	4.365	0.784	มาก
2. แนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ	4.000	0.805	มาก
3. แนวทางการบริหารและความคงตัวของยา	4.320	0.722	มาก

จากตารางที่ 4.9 จะพบว่าความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยแนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.365 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.784 รองลงมาคือแนวทางการบริหารและความคงตัวของยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.320 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.722 และแนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.805

3.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยารายช่องทางและภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยารายช่องทางและภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 4.10 และตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยารายช่องทางของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยารายชื่อ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความต้องการ
1. ช่องทางที่เป็นเอกสาร	3.811	0.908	มาก
2. เว็บไซต์โรงพยาบาลศรีสะเกษ	3.864	0.901	มาก
3. เว็บไซต์ระบบยาโรงพยาบาลศรีสะเกษ	3.992	0.869	มาก
4. ไลน์รวมเจ้าหน้าที่ รพ.ศรีสะเกษ (line@SSKH)	3.927	0.958	มาก
5. ไลน์กลุ่มเฉพาะของแต่ละวิชาชีพ	4.046	0.884	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา รายชื่อ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ ความต้องการ
6. ฝากข้อมูลใน run 14.11.0.80 (เครือข่าย คอมพิวเตอร์ของ รพ.)	3.735	1.001	มาก
7. โปรแกรมบริการของโรงพยาบาล	4.095	0.942	มาก
เฉลี่ยโดยรวม	3.921	0.643	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมทุกช่องทางอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.921 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.643 เมื่อพิจารณาความต้องการรายช่องทางพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาผ่าน โปรแกรมบริการของโรงพยาบาลมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.095 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.942 รองลงมาได้แก่การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในไลน์กลุ่มเฉพาะของแต่ละวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.046 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.884 ส่วนช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการน้อยที่สุดคือ การฝากข้อมูลใน run 14.11.0.80 (เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของ รพ.) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.735 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.001

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา
ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ภาพรวม	$\bar{x}$	S.D	ระดับ ความต้องการ
1. ช่องทางที่เป็นเอกสาร	3.814	0.907	มาก
2. ช่องทางเว็บไซต์	3.924	0.839	มาก
3. ช่องทางแอปพลิเคชันไลน์	3.982	0.827	มาก
4. ช่องทางโปรแกรมบริการของโรงพยาบาล	4.095	0.942	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่าความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยความต้องการผ่านโปรแกรม

บริการของโรงพยาบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.095 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.942 รองลงมาได้แก่ ช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.982 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.827 และช่องทางเว็บไซต์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84

4. ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัันนี้ เนื่องจากการกระจายของข้อมูลเป็นไปอย่างไม่ปกติจึงใช้สถิติ непараметрическийในการวิเคราะห์ และเพื่อให้ง่ายต่อการสรุปผลจะนำเสนอการวิเคราะห์เปรียบเทียบเฉพาะในภาพรวมตามการจัดประเภทในตอนที 3 โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการข้อมูลยารวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการด้านข้อมูลยาของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ข้อมูลทั่วไปของยา				
ชาย	22	137.21	2536	0.735
หญิง	241	131.52		
ข้อมูลการบริหารและผลมยา				
ชาย	22	137.57	2528	0.715
หญิง	241	131.49		
ข้อควรระวังในการใช้ยา				
ชาย	22	154.82	2149	0.138
หญิง	241	129.92		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยาไม่ต่างกัน

4.2 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยา ภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
การเฝ้าระวังการแพ้ยา				
ชาย	22	114.45	2265	0.210
หญิง	241	133.6		
การใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ				
ชาย	22	141.16	2450	0.552
หญิง	241	131.16		
การบริหารและความคงตัวของยา				
ชาย	22	101.07	1970	0.040
หญิง	241	134.82		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการแนวทางการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันในหัวข้อการบริหารยาและความคงตัวของยา (P-value = 0.040) โดยเพศหญิงมีความต้องการมากกว่าเพศชาย

4.3 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ช่องทางที่เป็นเอกสาร				
ชาย	22	99.77	1942	0.028
หญิง	241	134.94		
เว็บไซต์				
ชาย	22	112.95	2232	0.201
หญิง	241	133.74		
แอปพลิเคชันไลน์				
ชาย	22	95.36	1845	0.016
หญิง	241	135.34		
โปรแกรมบริการของ รพ.				
ชาย	22	127.5	2252	0.758
หญิง	241	132.41		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านเพศและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกันยกเว้นช่องทางที่เป็นเอกสาร (P-value = 0.028) และ ช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ (P-value = 0.016) โดยเพศหญิงมีความต้องการมากกว่าเพศชายทั้งสองช่องทาง

4.4 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ แสดงดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ข้อมูลทั่วไปของยา				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	137.05	6817	0.125
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	121.97		
ข้อมูลการบริหารและผสมยา				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	138.3	6598	0.054
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	119.47		
ข้อควรระวังในการใช้ยา				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	140.29	6249	0.012
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	115.51		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างพบว่าบุคลากรสุขภาพที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยาภาพรวมแตกต่างกันในหัวข้อข้อควรระวังในการใช้ยา (P-value = 0.01) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 41 ปีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุ 41 ปี ขึ้นไป

4.5 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยา ภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
การเฝ้าระวังการแพ้ยา				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	131.22	7563	0.794
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	133.56		
การใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	141.61	6018	0.004
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	112.88		
การบริหารและความคงตัวของยา				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	133.76	7392	0.583
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	128.50		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมแตกต่างกันในหัวข้อการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ (P-value = 0.00) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 41 ปีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุ 41 ปี ขึ้นไป

4.6 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา
ภาพรวมตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการช่องทางเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ช่องทางที่เป็นเอกสาร				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	136.52	6910	0.150
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	123.02		
เว็บไซต์				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	132.51	7610	0.873
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	130.98		
แอปพลิเคชันไลน์				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	136.37	6935	0.178
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	123.31		
โปรแกรมบริการของ รพ.				
อายุน้อยกว่า 41 ปี	175	133.59	7422	0.612
อายุ 41 ปี ขึ้นไป	88	128.85		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านอายุและความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมไม่ต่างกัน

4.7 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการด้านข้อมูลยาภาพรวม ของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอาชีพมีจำนวนที่แตกต่างกันมาก เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มอาชีพใหม่เป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะวิชาชีพ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มแพทย์ ได้แก่ วิชาชีพแพทย์ และวิชาชีพทันตแพทย์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มพยาบาล ได้แก่ วิชาชีพพยาบาล

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเภสัชกรรม ได้แก่ วิชาชีพเภสัชกร และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลยาภาพรวม	n	Mean Rank	p-value
ข้อมูลทั่วไปของยา			
แพทย์	28	128.38	0.020
พยาบาล	208	127.52	
เภสัชกรรม	27	170.30	
ข้อมูลการบริหารและผสมยา			
แพทย์	28	137.80	0.013
พยาบาล	208	126.17	
เภสัชกรรม	27	170.87	
ข้อควรระวังในการใช้ยา			
แพทย์	28	146.52	0.191
พยาบาล	208	127.67	
เภสัชกรรม	27	150.28	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการข้อมูลยาของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันในด้านข้อมูลทั่วไปของยา (P-value = 0.02) และ ข้อมูลในการบริหารและผสมยา (P-value = 0.01) เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธีแมน วิทนีส์ ยู พบว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการข้อมูลทั่วไปของยามากกว่าวิชาชีพแพทย์และวิชาชีพพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมี P-value เท่ากับ 0.03 และ 0.01 ตามลำดับ ส่วนความต้องการข้อมูลในการบริหารและผสมยาพบว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value = 0.00) ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลต่างคะแนนค่าเฉลี่ยลำดับความต้องการด้านข้อมูลยาเปรียบเทียบตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ข้อมูลทั่วไปของยา				
แพทย์	28	23.46	251	0.032
เภสัชกรรม	27	32.7		
พยาบาล	208	113.64	1901	0.014
เภสัชกรรม	27	151.59		
แพทย์	28	119.41	2886	0.943
พยาบาล	208	118.38		
ข้อมูลการบริหารและผสมยา				
แพทย์	28	24.21	272	0.062
เภสัชกรรม	27	31.93		
พยาบาล	208	113.46	1864	<0.001
เภสัชกรรม	27	152.94		
แพทย์	28	128.09	2644	0.428
พยาบาล	208	117.01		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.8 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวม ของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามกลุ่มอาชีพ
ของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยา ภาพรวม	n	Mean Rank	p-value
การเฝ้าระวังการแพ้ยา			
แพทย์	28	120.18	0.624
พยาบาล	208	133.60	
เภสัชกรรม	27	131.96	
การใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ			
แพทย์	28	153.16	0.006
พยาบาล	208	124.56	
เภสัชกรรม	27	167.33	
การบริหารและความคงตัวของยา			
แพทย์	28	146.52	0.008
พยาบาล	208	127.67	
เภสัชกรรม	27	150.28	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการแนวทางการใช้ยา พบว่าบุคลากรสุขภาพที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันในแนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ (P-value = 0.00) และ แนวทางการบริหารและความคงตัวของยา (P-value = 0.00) เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธีแมน วิทนีย์ ยู พบว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการแนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษมากกว่าวิชาชีพพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.01) ส่วนความต้องการแนวทางการบริหารและความคงตัวของยาพบว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพแพทย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value = 0.01) และวิชาชีพพยาบาลมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพแพทย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.00) ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ผลต่างคะแนนค่าเฉลี่ยลำดับความต้องการแนวทางการใช้ยาเปรียบเทียบตามกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยา				
ภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
การใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ				
แพทย์	28	26.18	327	0.38
เภสัชกรรม	27	29.89		
พยาบาล	208	113.66	1905	0.01
เภสัชกรรม	27	151.44		
แพทย์	28	141.48	2268	0.06
พยาบาล	208	115.41		
การบริหารและความคงตัวของยา				
แพทย์	28	22.57	377	0.01
เภสัชกรรม	27	33.63		
พยาบาล	208	116.83	2314	0.45
เภสัชกรรม	27	126.98		
แพทย์	28	84.41	1958	0.00
พยาบาล	208	123.09		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.9 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา
ภาพรวมตามกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการช่องทางเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวม	n	Mean Rank	p-value
ช่องทางที่เป็นเอกสาร			
แพทย์	28	115.39	0.298
พยาบาล	208	135.44	
เภสัชกรรม	27	122.76	
เว็บไซต์			
แพทย์	28	103.88	0.081
พยาบาล	208	136.39	
เภสัชกรรม	27	127.33	
แอปพลิเคชันไลน์			
แพทย์	28	117.68	0.380
พยาบาล	208	132.18	
เภสัชกรรม	27	145.46	
โปรแกรมบริการของ รพ.			
แพทย์	28	137.00	0.789
พยาบาล	208	132.36	
เภสัชกรรม	27	124.07	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านอาชีพและความต้องการช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่องทางพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกันในทุกช่องทาง

4.10 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลยาภาพรวมตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ข้อมูลทั่วไปของยา				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	128.96	2031	0.035
สูงกว่าปริญญาตรี	23	163.70		
ข้อมูลการบริหารและผสมยา				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	126.72	1492	0.000
สูงกว่าปริญญาตรี	23	187.11		
ข้อควรระวังในการใช้ยา				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	128.91	2018	0.032
สูงกว่าปริญญาตรี	23	164.26		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยาแตกต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่าทุกด้านทั้งข้อมูลทั่วไปของยา ข้อมูลการบริหารและผสมยาและข้อควรระวังในการใช้ยา โดยมี P-value เท่ากับ 0.03 0.00 และ 0.03 ตามลำดับ

4.11 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการแนวทางการใช้ยา ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยา ภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
การเฝ้าระวังการแพ้ยา				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	128.94	2025	0.019
สูงกว่าปริญญาตรี	23	163.96		
การใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	128.69	1964	0.021
สูงกว่าปริญญาตรี	23	166.59		
การบริหารและความคงตัวของยา				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	128.73	1976	0.020
สูงกว่าปริญญาตรี	23	166.09		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการแนวทางการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่าทุกด้านทั้งแนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา แนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ และแนวทางการบริหารและความคงตัวของยา โดยมี P-value เท่ากับ 0.02 ทุกหัวข้อ

4.12 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา
ภาพรวมตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการช่องทางเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ช่องทางที่เป็นเอกสาร				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	132.69	2594	0.614
สูงกว่าปริญญาตรี	23	124.78		
เว็บไซต์				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	126.61	1466	0.000
สูงกว่าปริญญาตรี	23	188.24		
แอปพลิเคชันไลน์				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	130.58	2419	0.316
สูงกว่าปริญญาตรี	23	146.83		
โปรแกรมบริการของ รพ.				
ปริญญาตรีและต่ำกว่า	240	129.74	2218	0.097
สูงกว่าปริญญาตรี	23	155.59		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่องทางพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นช่องทางเว็บไซต์ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า (P-value = 0.00)

4.13 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการข้อมูลยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการข้อมูลยาของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการข้อมูลสภาพรวมตามระยะเวลาการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการข้อมูลสภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ข้อมูลทั่วไปของยา				
ทำงานน้อยกว่า 11 ปี	145	129.64	8214	0.574
ทำงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	134.89		
ข้อมูลการบริหารและผสมยา				
ทำงานน้อยกว่า 11 ปี	145	131.12	8428	0.833
ทำงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	133.08		
ข้อควรระวังในการใช้ยา				
ทำงานน้อยกว่า 11 ปี	145	135.78	8006	0.367
ทำงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	127.35		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการข้อมูลยาของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยาไม่แตกต่างกัน

4.14 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการแนวทางการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการแนวทางการใช้ยาภาพรวมตามระยะเวลาการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการแนวทางการใช้ยา ภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
การเฝ้าระวังการแพ้ยา				
ระยะเวลาปฏิบัติงาน < 11 ปี	145	122.21	7106	0.010
ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	144.03		
การใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ				
ระยะเวลาปฏิบัติงาน < 11 ปี	145	134.03	8260	0.628
ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	129.50		
การบริหารและความคงตัวของยา				
ระยะเวลาปฏิบัติงาน < 11 ปี	145	125.25	7576	0.100
ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	140.30		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการแนวทางในการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันในแนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยาโดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไปมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า 11 ปี (p-value = 0.01)

4.15 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงานและความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความต้องการช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา
ภาพรวมตามระยะเวลาการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการช่องทางเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านยาภาพรวม	n	Mean Rank	Mann-whitney U	p-value
ช่องทางที่เป็นเอกสาร				
ระยะเวลาปฏิบัติงาน < 11 ปี	145	133.02	8407	0.798
ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	130.75		
เว็บไซต์				
ระยะเวลาปฏิบัติงาน < 11 ปี	145	129.54	8199	0.545
ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	135.02		
แอปพลิเคชันไลน์				
ระยะเวลาปฏิบัติงาน < 11 ปี	145	131.61	8498	0.925
ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	132.48		
โปรแกรมบริการของ รพ.				
ระยะเวลาปฏิบัติงาน < 11 ปี	145	132.43	8492	0.913
ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไป	118	131.47		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านระดับการศึกษาและความต้องการช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่องทางพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกันทุกช่องทาง

5 ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

ปัญหา อุปสรรคในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาที่พบจากการศึกษาคือ เอกสาร
ข้อมูลข่าวสารด้านยาสูญหาย ไม่เป็นปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งต้องการสืบค้นข้อมูลเอง ซึ่งจาก
ผลการศึกษามีข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ แสดงดัง
ตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา โรงพยาบาลศรีสะเกษ (n=263)

ความต้องการ/ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ปรับปรุงข้อมูลและแนวทางการใช้ยาเดิมที่มีอยู่ให้เป็นปัจจุบัน	5	1.91
จัดทำเป็นเว็บไซต์รวบรวมข้อมูลยาของโรงพยาบาลศรีสะเกษ เพื่อให้บุคลากร สามารถสืบค้นได้ด้วยตนเอง	3	1.14
ข้อมูลที่ห้ามบริหารร่วมกันกับสารอาหารทางหลอดเลือดดำชนิดสำเร็จรูป	2	0.76
ข้อมูลความเข้ากันได้ของการบริหารยาผ่านทางหลอดเลือดดำเดียวกัน	2	0.76
ข้อมูลที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในกลุ่มผู้ป่วยที่ทำหัตถการทางทันตกรรม	2	0.76
คู่มือการใช้ยาหอดตาในบัญชียาโรงพยาบาล	1	0.38
แนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะในโรงพยาบาล	1	0.38
คู่มือการบริหารยาฉีดในเด็ก	1	0.38
ข้อมูลยาเคมีบำบัดในโรงพยาบาล	1	0.38

จากข้อมูลในตารางที่ 4.29 พบว่าบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ เสนอให้มีการ
ปรับปรุงข้อมูลและแนวทางการใช้ยาเดิมที่มีอยู่ให้เป็นปัจจุบัน มากที่สุด (ร้อยละ 1.91) รองลงมา
ได้แก่ การจัดทำเป็นเว็บไซต์รวบรวมข้อมูลยาของโรงพยาบาลศรีสะเกษ เพื่อให้บุคลากรสามารถ
สืบค้นได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 1.14) และมีความต้องการให้จัดทำข้อมูลยา และแนวทางการใช้ยา
เพิ่มเติมจากที่มีอยู่ได้แก่ ข้อมูลยาที่ห้ามบริหารร่วมกันกับสารอาหารทางหลอดเลือดดำชนิด
สำเร็จรูป (ร้อยละ 0.38) ข้อมูลความเข้ากันได้ของการบริหารยาผ่านทางหลอดเลือดดำเดียวกัน
(ร้อยละ 0.38) ข้อมูลยาที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในกลุ่มผู้ป่วยที่ทำหัตถการทางทันตกรรม (ร้อยละ
0.38) คู่มือการใช้ยาหอดตาในบัญชียาโรงพยาบาล (ร้อยละ 0.38) แนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะ

ในโรงพยาบาล (ร้อยละ 0.38) คู่มือการบริหารยาฉีดในเด็ก (ร้อยละ 0.38) และข้อมูลยาเคมีบำบัด
ในโรงพยาบาล (ร้อยละ 0.38)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลด้านยา ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรด้านสุขภาพโรงพยาบาลศรีสะเกษ ในด้านข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรด้านสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา 5 วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม กำหนดขนาดตัวอย่างได้จำนวน 260 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามอาชีพ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 290 ฉบับ และได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 263 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.69 ของแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) สํารวจความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ประเภทคำถามปลายปิด (Close-ended questions) ลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ความตรงของเครื่องมือพิจารณาจากค่า IOC พบมีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.712-0.954 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการทดสอบสมมุติฐานใช้ค่าสถิติ Mann-Whitney U และ Kruskal Wallis เนื่องจากการกระจายของข้อมูลเป็นแบบไม่ปกติ

1. สรุปการศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 243 คน (ร้อยละ 91.6) มีอายุระหว่าง 20-30 ปี (ร้อยละ 38.0) มากที่สุด ส่วนใหญ่มีอาชีพพยาบาล 208 คน (ร้อยละ 79.1) รองลงมาได้แก่ อาชีพแพทย์ 21 คน (ร้อยละ 8.0) และอาชีพเภสัชกร 16 คน (ร้อยละ 6.1)

ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 231 คน (ร้อยละ 87.8) และส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 37.3)

1.2 ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาและแหล่งข้อมูลที่ใช้ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนมากมีความต้องการด้านยาประมาณ 1-2 ครั้ง/เดือน (ร้อยละ 33.8) รองลงมาคือมีความต้องการประมาณ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ (ร้อยละ 30.4) เมื่อจำแนกตามอาชีพพบว่าอาชีพที่มีความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยามากที่สุด ได้แก่ เกษตรกร รองลงมาได้แก่ แพทย์ เจ้าหน้าที่งานเภสัชกรรมพยาบาล และทันตแพทย์ ตามลำดับ แหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้โดยส่วนใหญ่จะใช้บริการสืบค้นด้วยตนเอง จากอินเทอร์เน็ต หรือ แอปพลิเคชันทางการแพทย์ การสอบถามเพื่อนร่วมวิชาชีพหรือหัวหน้างาน หรือการโทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา โดยแหล่งข้อมูลด้านยาที่ใช้เมื่อมีปัญหาด้านยาบ่อยที่สุด ได้แก่ การโทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา (ร้อยละ 39.5)

1.3 ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่าง

ผลสรุปการวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มตัวอย่าง ใน 3 ด้าน มีดังนี้

1.3.1 ด้านความต้องการข้อมูลยา โดยรวมมีความต้องการทุกหัวข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อมูลยาภาพรวมที่มีความต้องการเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือข้อมูลการบริหารยาและการผสมยา รองลงมาคือข้อมูลทั่วไปของยาและข้อควรระวังในการใช้ยา ตามลำดับ

1.3.2 ด้านความต้องการแนวทางการใช้ยา โดยรวมมีความต้องการทุกหัวข้ออยู่ในระดับมาก โดยพบว่าแนวทางการใช้ยาภาพรวมที่มีความต้องการเฉลี่ยสูงสุดคือแนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา รองลงมาคือแนวทางการบริหารและความคงตัวของยา แนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษ ตามลำดับ

1.3.3 ด้านความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา โดยรวมมีความต้องการทุกหัวข้ออยู่ในระดับมาก โดยความต้องการผ่านช่องทางการเข้าถึงจากโปรแกรมบริการของโรงพยาบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ และช่องทางเว็บไซต์ตามลำดับ

1.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน

ผลสรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีดังนี้

1.4.1 ปัจจัยด้านเพศ ผลสรุปเปรียบเทียบความต้องการ 3 ด้านเป็นดังนี้

1) *ความต้องการข้อมูลยา* พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2) *ความต้องการแนวทางการใช้ยา* พบว่าบุคลากรสุขภาพที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวทางการบริหารและความคงตัวของยาโดยเพศหญิงมีความต้องการมากกว่าเพศชาย

3) *ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา* พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในช่องทางการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์โดยเพศหญิงมีความต้องการมากกว่าเพศชาย

1.4.2 *ปัจจัยด้านอายุ* ผลสรุปเปรียบเทียบความต้องการ 3 ด้านเป็นดังนี้

1) *ความต้องการข้อมูลยา* พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในข้อมูลข้อควรระวังในการใช้ยาโดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 41 ปีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุ 41 ปี ขึ้นไป

2) *ความต้องการแนวทางการใช้ยา* พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษโดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 41 ปีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุ 41 ปี ขึ้นไป

3) *ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา* พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกันในทุกช่องทาง

1.4.3 *ปัจจัยด้านอาชีพ* ผลสรุปเปรียบเทียบความต้องการ 3 ด้านเป็นดังนี้

1) *ความต้องการข้อมูลยา* พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในข้อมูลทั่วไปของยาโดยวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพแพทย์และวิชาชีพพยาบาล ความต้องการข้อมูลในการบริหารและผสมยาพบว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพพยาบาล

2) *ความต้องการแนวทางการใช้ยา* พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหัวข้อแนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษโดยวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพพยาบาล ส่วนความต้องการแนวทางในการบริหารและความคงตัวของยาพบว่าวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพแพทย์ และวิชาชีพพยาบาลมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพแพทย์

3) ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกันในทุกช่องทาง

1.4.4 ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ผลสรุปเปรียบเทียบความต้องการ 3 ด้านเป็นดังนี้

1) ความต้องการข้อมูลยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการด้านข้อมูลยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหัวข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า

2) ความต้องการแนวทางการใช้ยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกหัวข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า

3) ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในช่องทางการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า

1.4.5 ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผลสรุปเปรียบเทียบความต้องการ 3 ด้าน เป็นดังนี้

1) ความต้องการข้อมูลยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการด้านข้อมูลยาไม่ต่างกันทุกหัวข้อ

2) ความต้องการแนวทางการใช้ยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการแนวทางการใช้ยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแนวทางการเฝ้าระวังการแพ้ยา โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 ปี ขึ้นไปมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า 11 ปี

3) ความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกันในทุกช่องทาง

สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นไปตามสมมุติฐานคือกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ และระดับการศึกษา แตกต่างกันมีความต้องการช่องทางใน

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาแตกต่างกัน แต่ปัจจัยส่วนบุคคลในด้าน อายุ อาชีพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาของบุคลากรสุขภาพ โรงพยาบาล ศรีสะเกษ ครั้งนี้ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ด้านความถี่ในความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาและแหล่งข้อมูลที่ใช้

เนื่องจากบุคลากรสุขภาพจะทำงานเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยซึ่งบางครั้งจะมีปัญหาในเรื่องการใช้ยา จึงทำให้มีความต้องการข้อมูลหรือแนวทางการใช้ยา จากการศึกษาพบว่าความถี่ในความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาประมาณ 1-2 ครั้ง ต่อเดือนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มณีรัตน์ สุทธิพันธ์ (2538) เรื่องระบบการให้บริการข้อมูลยาฉุกเฉินในโรงพยาบาลตำรวจ ที่พบว่าส่วนมากบุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลตำรวจมีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาประมาณ 1 ครั้ง ต่อเดือน น่าจะมาจากบริบทของขนาดโรงพยาบาล โดยทั้งโรงพยาบาลศรีสะเกษและโรงพยาบาลตำรวจเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ให้บริการผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีความถี่ในความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ขนาดโรงพยาบาลที่ต่างกันอาจส่งผลให้ความถี่ในความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาต่างกัน

แหล่งข้อมูลด้านยาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้การสืบค้นด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต หรือแอปพลิเคชันทางการแพทย์ การสอบถามเพื่อนร่วมวิชาชีพหรือหัวหน้างาน หรือการโทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มณีรัตน์ สุทธิพันธ์ (2538) เรื่องระบบการให้บริการข้อมูลยาฉุกเฉินในโรงพยาบาลตำรวจ ที่พบว่าบุคลากรสุขภาพในโรงพยาบาลตำรวจส่วนมากจะเลือกใช้แหล่งข้อมูลจากคู่มือ หรือหนังสือใกล้ตัว และการสอบถามจากบุคลากรอาชีพเดียวกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของสุภาพรณ มีมา (2554) ที่ได้ทำการวิจัยการใช้สารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลสงฆ์ กรุงเทพมหานคร พบว่าวิธีการค้นหาสารสนเทศจะใช้วิธีการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งข้อมูลด้านยาจากอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ดำเนินการได้ด้วยตนเอง เพราะเมื่อบุคลากรสุขภาพมีปัญหาต้องการข้อมูลด้านยามักจะเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาของผู้ป่วย (ธีราพร, 2552) จึงต้องการข้อมูลที่รวดเร็ว นำไปใช้ในทันที

2.2 ด้านความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการข้อมูลยาเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลาง มีความต้องการแนวทางการใช้ยาเฉลี่ยโดยรวมในระดับมาก เนื่องมาจากจำนวนรายการยาในบัญชีโรงพยาบาลมีเป็นจำนวนมาก บุคลากรสุขภาพจึงมีความต้องการเป็นแนวทางการใช้ยาหรือคู่มือเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของตนมากกว่าข้อมูลทั่วไปของยาแต่ละตัว โดยจากการศึกษาพบว่าแนวทางการใช้ยาที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือแนวทางการบริหารและผสมยา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชีราพร ชนะกิจ (2552) ที่ศึกษาลักษณะการให้บริการเภสัชสนเทศในประเทศไทยพบว่าโรงพยาบาลที่มีการให้บริการเภสัชสนเทศแบบเต็มรูปแบบส่วนใหญ่จะได้รับปัญหาเกี่ยวกับขนาดและวิธีการบริหารยา และสอดคล้องกับการศึกษาของวรรณวิไล ตั้งเสถียรภาพ (2541) ที่สำรวจแหล่งข้อมูลยาและความต้องการข้อมูลยาของโรงพยาบาลในจังหวัดขอนแก่นพบว่า โรงพยาบาลมีความต้องการข้อมูลประเภทขนาดยาและการบริหารยาเป็นอันดับแรก

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาผ่านช่องทางโปรแกรมบริการของโรงพยาบาลมากที่สุด น่าจะมาจากเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่ายที่สุด เนื่องจากโปรแกรมบริการของโรงพยาบาลจะถูกติดตั้งไว้หน้าจอคอมพิวเตอร์ในทุกหน่วยบริการของโรงพยาบาล แต่จากความคิดเห็นของผู้วิจัยคิดว่าการเข้าถึงผ่านช่องทางนี้มีข้อจำกัดในพื้นที่หน้าจอที่แสดงเนื้อหา เนื่องจากหน้าโปรแกรมบริการนี้จะมีการแสดงผลที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการอื่นๆ ภายในโรงพยาบาลด้วย แต่แตกต่างจากการศึกษาของภาวิณี วรรณศรี (2557) ที่ได้ศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของพยาบาลหอผู้ป่วยใน ศูนย์ศรีพัฒน์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าส่วนใหญ่ต้องการสารสนเทศจากแหล่งอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และแตกต่างจากการศึกษาของรัชณี ประสีระเก (2557, น. 65-80) ที่ได้ศึกษาความต้องการสารสนเทศและบริการสารสนเทศของแพทย์ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสูง โรงพยาบาลขอนแก่น พบว่าแพทย์ต้องการแหล่งสารสนเทศในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระดับมาก น่าจะมาจากบริบทของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงพยาบาลที่ต่างกัน

2.3 ด้านปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา

ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่าบุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันจะมีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โดยในแต่ละปัจจัยก็จะมีผลความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยด้านเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันในแนวทางการบริหารและความคงตัวของยาโดยเพศหญิงมีความต้องการมากกว่าเพศ

ชายเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพยาบาลซึ่งเป็นเพศหญิง ซึ่งพยาบาลจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารยาให้ผู้ป่วยจึงต้องการข้อมูลในการบริหารยามากกว่า และพบว่าความต้องการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยามีความแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีความต้องการมากกว่าเพศชายในช่องทางการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ เนื่องมาจากช่องทางเว็บไซต์เป็นช่องทางที่เข้าถึงสะดวกในปัจจุบัน สืบค้นได้ง่ายโดยเฉพาะในโทรศัพท์มือถือที่ทุกคนมี ทำได้ด้วยตนเอง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพยาบาลซึ่งเป็นเพศหญิงจะมีความละเอียดอ่อนกว่าเพศชายชอบค้นหาข้อมูลในเรื่องต่างๆ จากอินเทอร์เน็ต โดยผลการศึกษานี้พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐฐารี ปิ่นประภา (2561) ที่ศึกษาการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและความต้องการข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุไทย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของถาวร พาพรม (2555) ที่ทำการศึกษาคำความต้องการสารสนเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรกรมชลประทานพบว่าบุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความต้องการสารสนเทศต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.2 ปัจจัยด้านอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันในข้อมูลข้อควรระวังในการใช้ยาและแนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษโดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 41 ปีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุ 41 ปีขึ้นไป เนื่องมาจากบุคลากรที่มีอายุน้อยจะมีประสบการณ์หรือการสั่งสมความเชี่ยวชาญในการทำงานน้อยกว่าจึงมีประสบการณ์ในการใช้ยาน้อยจึงต้องการข้อมูลข้อควรระวังในการใช้ยาและแนวทางการใช้ยาในประชากรกลุ่มพิเศษมากกว่า

2.3.3 ปัจจัยด้านอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการด้านข้อมูลแตกต่างกันทั้งข้อมูลยาและแนวทางการใช้ยา โดยวิชาชีพเภสัชกรรมมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพแพทย์และวิชาชีพพยาบาล เนื่องมาจากโดยลักษณะของวิชาชีพเภสัชกรรมจะต้องเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องยาเชิงลึกมากกว่าบุคลากรสุขภาพวิชาชีพอื่นๆ ในโรงพยาบาล จึงมีความต้องการมากกว่าวิชาชีพอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิสัย จันทร์เกตุ (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคชัยนาท จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนกสาขาวิชาที่เรียนที่ต่างกันส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้งานสารสนเทศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของถาวร พาพรม (2555) ได้ทำการศึกษาคำความต้องการสารสนเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรกรมชลประทานพบว่าบุคลากรที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความต้องการสารสนเทศไม่ต่างกัน

2.3.4 ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาแตกต่างกันทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลยา ด้านแนวทางการใช้ยาและด้านช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า เนื่องจากบุคลกรสุขภาพที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความต้องการข้อมูลในเชิงลึกกว่าและมีการใช้สารสนเทศที่หลากหลายมากกว่าบุคลากรที่ระดับการศึกษาต่ำกว่า นอกจากนี้บุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามักจะเป็นบุคลากรในระดับหัวหน้างานที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกในการนำข้อมูลไปพัฒนางานหรือกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับงานของตน

2.3.5 ปัจจัยด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความต้องการข้อมูลยา แนวทางการใช้ยา และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวันวิสาข์ สุทธิบริบาล (2554) ที่ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันและแผนกแตกต่างกันใช้แหล่งสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล หรือข้อมูลด้านยาไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทั่วไปของยา หรือแนวทางการใช้ยามีรายละเอียดมากและหลากหลาย วิชาชีพที่ต้องการใช้ข้อมูลยาในการปฏิบัติงานจะไม่สามารถจดจำได้หมด ทำให้บุคลากรสุขภาพมีความต้องการข้อมูลยาไม่แตกต่างกันเมื่อเกิดปัญหาด้านยาโดยไม่ขึ้นกับระยะเวลาการปฏิบัติงานหรือประสบการณ์ทำงาน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างจะใช้การโทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยาบ่อยที่สุดเมื่อมีปัญหาด้านยา จึงควรมีการพัฒนาศักยภาพของเภสัชกรประจำห้องยาให้มีการเข้าถึงข้อมูลยา แนวทางการใช้ยาในโรงพยาบาลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านยาแก่บุคลากรด้านสุขภาพในโรงพยาบาลได้อย่างทันที่

3.1.2 จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้มีการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านยาผ่านช่องทางการเข้าถึงจากโปรแกรมบริการของโรงพยาบาลมากที่สุด และยังพบว่าแหล่งข้อมูลด้านยาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้การสืบค้นด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการให้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาล

ผ่านช่องทางเว็บไซต์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและต่ำกว่า การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ จึงควรมีการเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตโดยจัดทำเป็นเว็บไซต์เฉพาะของข้อมูลยาในโรงพยาบาล และทำเป็น link การเข้าถึงจากหน้าโปรแกรมบริการของโรงพยาบาลต่อไปยังเว็บไซต์ที่มีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลไว้ เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย บุคลากรสุขภาพสามารถสืบค้นข้อมูลได้เอง

3.1.3 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกันจะมีความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาที่แตกต่างกัน โดยจะพบว่าวิชาชีพเกษตรกรรมมีความต้องการข้อมูลยาและแนวทางการใช้ยามากกว่าวิชาชีพอื่น จึงควรมีการจัดทำข้อมูลยาเชิงลึกให้เฉพาะวิชาชีพเกษตรกรรม และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุน้อยจะมีความต้องการข้อมูลยาและแนวทางการใช้ยามากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุมาก จึงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านแนวทางการใช้ยาที่ใช้บ่อยในโรงพยาบาลในกลุ่มบุคลากรที่มีอายุน้อย เช่น การปฐมนิเทศเรื่องข้อมูลยาให้แก่บุคลากรใหม่ เป็นต้น

3.1.4 จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความต้องการแนวทางการใช้ยาในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยความต้องการข้อมูลยาอยู่ในระดับปานกลาง การเผยแพร่ข้อมูลด้านยาในโรงพยาบาลจึงควรจัดทำในรูปแบบแนวทางการใช้ยามากกว่าการจัดทำเป็นข้อมูลยารายตัว

3.1.5 จากการศึกษาพบปัญหาเอกสารด้านยาสูญหาย แนวทางการใช้ยาบางเรื่องล้าสมัย ไม่ครอบคลุมรายการยาปัจจุบันในบัญชียาโรงพยาบาล จึงควรมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน โดยแนวทางการใช้ยาที่เสนอให้มีการจัดทำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ ได้แก่

- 1) ข้อมูลยาเคมีบำบัดในโรงพยาบาล
- 2) ข้อมูลยาที่ห้ามบริหารร่วมกันกับสารอาหารทางหลอดเลือดดำชนิดสำเร็จรูป
- 3) ข้อมูลยาความเข้ากันได้ของการบริหารยาผ่านทางหลอดเลือดดำเดียวกัน

(IV line)

- 4) คู่มือการใช้ยาหยุดตาในบัญชียาโรงพยาบาล
- 5) แนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะในโรงพยาบาล
- 6) คู่มือการบริหารยานัดในเด็ก
- 7) ข้อมูลยาที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในกลุ่มผู้ป่วยที่ทำหัตถการทางทันตกรรม

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

นำผลการศึกษาจากการศึกษาครั้งนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ และประเมินผลความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อโปรแกรมที่พัฒนา

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

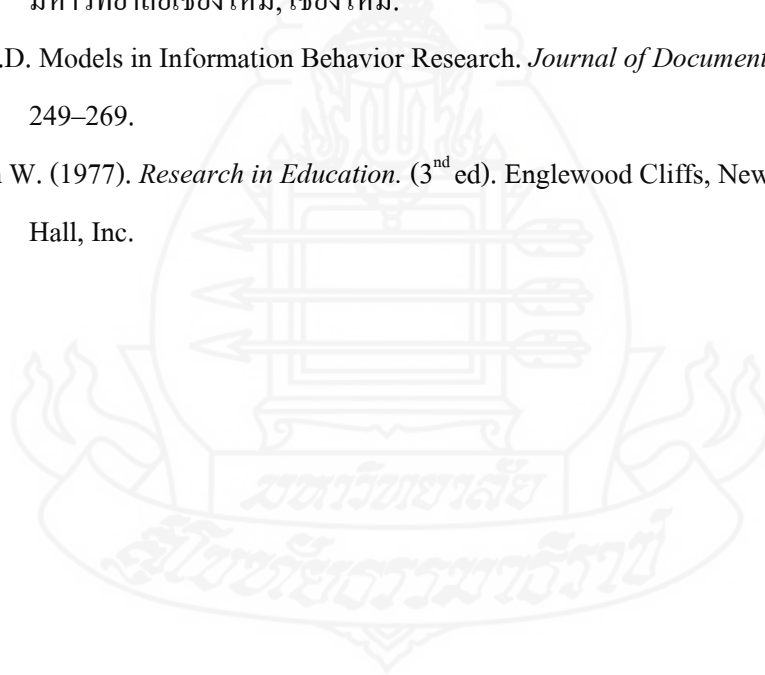

บรรณานุกรม

- กรกมล ห้องสวัสดิ์. (2560). พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- จันทิมา เขียวแก้ว. (2560). ความต้องการสารสนเทศและการใช้สารสนเทศ. สืบค้นจาก http://webstaff.kmutt.ac.th/~werapon.chi/CA301/CA305_1_2014/chapter08.pdf.
- นิตย จันท์เกตุ. (2558). พฤติกรรมการใช้งานสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคชยันต. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพฯ.
- ปริญดา เริงศักดิ์. (2556). ความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อการรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์. *วารสารศรีนครินทร์เวชสาร*, 12(2), 72-85.
- ถาวร พาพรหม. (2555). ความต้องการสารสนเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ธีราพร ชนะกิจ. (2552). ลักษณะบริการเภสัชสนเทศในประเทศไทย. *Thai Pharmaceutical and Health Science Journal*, 4(4), 490-499.
- ธีราพร ชนะกิจ. (2555). การบริการเภสัชสนเทศ. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พุทธพร โภคิยะกุล. (2543). การศึกษาความต้องการและการแสวงหาสารนิเทศของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ภาวิณี วรรณศรี. (2557). ความต้องการและการใช้สารสนเทศของพยาบาลหอผู้ป่วยใน ศูนย์ศรีพัฒน์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มังกร ประพันธ์วัฒน์. (2553). ระบบยาเพื่อความปลอดภัย. กรุงเทพฯ: ประมัตต์การพิมพ์.
- มณีรัตน์ สุทธิพันธ์. (2538). ระบบการให้บริการข้อมูลยาฉุกเฉินในโรงพยาบาลตำรวจ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- รัชนี้ ประสิทธิ์ระเก. (2557). ความต้องการสารสนเทศและบริการสารสนเทศของแพทย์ศูนย์ความ
เชี่ยวชาญระดับสูง โรงพยาบาลขอนแก่น. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 33(2), 65-80.
- ละเอียด ศิลาน้อย. (2560). การใช้สูตรทางสถิติที่ถูกต้องในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อ
การวิจัยเชิงปริมาณในทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. *วารสารวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 12(2), 50-61
- ลัษณา สีเหลือง. (2551). *การแสวงหาข้อมูลข่าวสารในโฆษณาออนไลน์*. (รายงานโครงการเฉพาะ
บุคคลปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพฯ.
- วันเพ็ญ เวชกามา. (2557). การใช้สารสนเทศของเจ้าพนักงานเวชสถิติในโรงพยาบาล สังกัด
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. *วารสารสุทธิปริทัศน์*,
28(86), 16-34.
- วันวิสาข์ สุทธิบริบาล (2554). การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ สังกัดกระทรวงกลาโหม ใน
เขตกรุงเทพมหานคร. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วรรณวิไล ตั้งเสถียรภาพ. (2541). การสำรวจแหล่งข้อมูลและความต้องการข้อมูลของ
โรงพยาบาลในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศรีนครินทร์เวชสาร*, 13(1), 24-29.
- ศิศิรา ดอนสมักร. (2555). การจัดการความรู้ในงานบริการเภสัชสนเทศของโรงพยาบาลในจังหวัด
อุบลราชธานี. *วารสารเภสัชศาสตร์อีสาน*, 8(3), 48-63.
- สกาวรัตน์ จงพัฒนาการ. (2550). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล. (2560). *มาตรฐานวิชาชีพเภสัชกรรมโรงพยาบาล พ.ศ.2561- พ.ศ.
2565*. สืบค้นจาก <http://www.pknhospital.com/2019/data/drug/drugsystem/drug1.pdf>.
- สุพรทิพย์ สุทามาตร (2557). *พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ ความต้องการข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์
และความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรทางการแพทย์และสายงานสนับสนุนของ
โรงพยาบาลเชิงรายประชาชนุเคราะห์*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภาพรรณ มีมา. (2554). *การใช้สารสนเทศของบุคลากรสาธารณสุขในโรงพยาบาลสงฆ์*. (ปริญญา
นิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สุมาลี พงศดิลก. (2560). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะ
แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 61(2), 261-274.

- สมศักดิ์ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กอพลินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- อัจฉรัตน์ สวงงาม. (2554). *ปัญหาการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา*. (การศึกษา ค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- อชฎา เหมะจันทร์. (2547). *ความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับยาของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี*. (ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อรอุมา สืบกระพัน. (2552). *ความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของวิศวกรบริษัท แอดวานซ์ อิน โฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) สำนักปฏิบัติการส่วนภูมิภาค-ภาคเหนือ*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- Wilson T.D. Models in Information Behavior Research. *Journal of Documentation*, 55(3), 1999, 249–269.
- Best, John W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ดำรวจความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา ของบุคลากรด้านสุขภาพ โรงพยาบาลศรีสะเกษ คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยา ของบุคลากรสุขภาพใน โรงพยาบาลศรีสะเกษ และศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยา ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ
3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน ประกอบไปด้วย
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ความถี่ในความต้องการข้อมูลทางยา และแหล่งข้อมูลที่ใช้
  - ตอนที่ 3 ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาใน โรงพยาบาลศรีสะเกษ
  - ตอนที่ 4 ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาใน โรงพยาบาลศรีสะเกษ
  - ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านยาใน โรงพยาบาลศรีสะเกษ

ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบคำถามเหล่านี้ทุกข้อ โดยอิสระตามความเป็นจริงหรือความรู้สึกอันแท้จริงของท่าน โดยคำตอบของท่านจะถือเป็นความลับและจะไม่ส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด หากท่านรู้สึกอึดอัดหรือรู้สึกไม่สบายใจในการทำแบบสอบถามครั้งนี้ ท่านมีสิทธิที่จะไม่ตอบแบบสอบถามโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่ตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อผลการวิจัยโดยภาพรวมเท่านั้น สำหรับผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาใน โรงพยาบาลศรีสะเกษ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานต่อไป หากมีข้อสงสัย ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามในแบบสอบถามนี้ กรุณาติดต่อที่หมายเลขโทรศัพท์ 062-2656415 หรือ email : k.ponlapong@gmail.com

หากท่านมีปัญหาสงสัยเกี่ยวกับสิทธิของท่านขณะเข้าร่วมการวิจัยนี้และต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม โปรดสอบถามได้ที่ “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลศรีสะเกษ กระทรวงสาธารณสุข โทร 045-611503

ขอขอบคุณอย่างสูง

นางสาวเกศสุภา พลพงษ์
นักศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิชาเอกบริหารโรงพยาบาล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

1. ชาย   2. หญิง

2. อายุ (ถ้ามากกว่า 6 เดือนให้นับเป็นปีเต็ม)

1. 20 - 30 ปี   2. 31 - 40 ปี
 3. 41 - 50 ปี   4. 51 - 60 ปี

3. อาชีพ

1. แพทย์   2. ทันตแพทย์
 3. พยาบาล   4. เภสัชกร
 5. เจ้าพนักงานเภสัชกรรม

4. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี   2. ปริญญาตรี
 3. ปริญญาโท   4. ปริญญาเอก

5. ระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสะเกษ (ถ้ามากกว่า 6 เดือนให้นับเป็นปีเต็ม)

1. ต่ำกว่า 5 ปี   2. 6 - 10 ปี
 3. 11 - 15 ปี   4. 16 - 20 ปี
 5. มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 ความถี่ในความต้องการข้อมูลด้านยาและแหล่งข้อมูลที่ใช้

2.1 ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยาหรือต้องการข้อมูลด้านยาในการปฏิบัติงานบ่อยเพียงไร

1. ประมาณ 3 - 4 ครั้ง/สัปดาห์   2. ประมาณ 1 - 2 ครั้ง/สัปดาห์
 3. ประมาณ 1 - 2 ครั้ง/เดือน   4. ประมาณ 1 ครั้ง/3 เดือน
 5. ไม่มีเลย

2.2 แหล่งข้อมูลด้านยาที่ท่านใช้เมื่อมีปัญหาด้านยาหรือต้องการข้อมูลยา

แหล่งข้อมูล	ใช่	ไม่ใช่
1. ถามเพื่อนร่วมวิชาชีพ หรือหัวหน้างาน	[ ]	[ ]
2. สืบค้นด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต, application ทางการแพทย์	[ ]	[ ]
3. สืบค้นด้วยตนเองจากหนังสือหรือคู่มือใกล้ตัว	[ ]	[ ]
4. โทรสอบถามเภสัชกรประจำห้องยา	[ ]	[ ]
5. โทรสอบถามจากศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านยาของกลุ่มงานเภสัชกรรม	[ ]	[ ]
6. โทรสอบถามจากบริษัท ผู้แทนยา	[ ]	[ ]
7. อื่นๆ (ถ้ามี).....		

2.3 ในบรรดาแหล่งข้อมูลในข้อ 2.2 ที่ท่านใช้นั้น ท่านใช้แหล่งข้อมูลด้านยาใด**บ่อยที่สุด**
(ระบุหมายเลขข้อย่อยจากข้อ 2.2)

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

3.1 ความต้องการทราบข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาล

ท่านต้องการรับทราบข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ ผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของท่านหรือไม่

1. ต้องการ
2. ไม่ต้องการ (หากเลือกข้อนี้ไม่ต้องทำแบบสอบถามในตอนต่อไป ขอบพระคุณ)

3.2 ความต้องการด้านเนื้อหา

3.2.1 เนื้อหาด้าน**ข้อมูลยา** หมายถึง ท่านมักมีปัญหาความต้องการด้านข้อมูลยาแต่ละข้อระดับใด

ระดับความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ข้อบ่งใช้ของยา					
2. ขนาดยา					
3. วิธีการบริหารยา					
4. การผสมยาและความคงตัวของยา					
5. ปฏิกริยาระหว่างยา-ยา ยา-อาหาร					
6. การใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร					

ระดับความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา					
8. ประสิทธิภาพของยา					
9. ส่วนประกอบของยา					
10. การแก้พิษด้วยสารต้านพิษ (Antidote)					
11. การพิสูจน์เอกลักษณ์ของยา (รูปยา, สียา)					
12. การเก็บรักษา					
13. รายการยาที่มีหรือไม่มีในบัญชีโรงพยาบาล					
14. การใช้ยาของผู้ป่วยตามสิทธิการรักษา/เงื่อนไขการใช้ยา					
15. ราคา					
16. อื่นๆ (ถ้ามี)					

3.2.2 เนื้อหาด้าน คู่มือหรือแนวทางการใช้ยา หมายถึง ท่านต้องการให้มีการจัดทำแนวทางการใช้ยา
ในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

ระดับความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ยาที่ห้ามใช้หรือเฝ้าระวังในผู้ป่วย G-6-PD					
2. การผสมและความคงตัวของยาฉีด					
3. ยาที่ห้าม หัก แบ่ง บดเคี้ยว					
4. การปรับขนาดยาในผู้ป่วยที่มีปัญหาเรื่องไต					
5. การบริหารยาฉีด					
6. การใช้ยาในเด็ก					
7. การใช้ยาในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร					
8. การใช้ยาสมุนไพรในโรงพยาบาล					
9. การบริหารยาในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง					
10. การเฝ้าระวังการแพ้ยาซ้ำและแพ้ยาข้ามกัน					
11. แนวทางการใช้ Rabies vaccine					
12. ระเบียบการใช้ยา รพ.ศรีสะเกษ					
13. อื่นๆ (ถ้ามี)					

ตอนที่ 4 ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

ท่านต้องการให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านยาผ่านช่องทางในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด

ระดับความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ช่องทางที่เป็นเอกสาร					
2. เว็บไซต์โรงพยาบาลศรีสะเกษ					
3. เว็บไซต์ระบบยาโรงพยาบาลศรีสะเกษ					
4. ไลน์รวมเจ้าหน้าที่ รพ.ศรีสะเกษ (line@SSKH)					
5. ไลน์กลุ่มเฉพาะของแต่ละวิชาชีพ					
6. ฝากข้อมูลใน run 14.11.0.80 (เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของ รพ.)					
7. หน้าแรกของโปรแกรม Himpro. (โปรแกรมบริการของ รพ.)					
8. อื่นๆ (ถ้ามี).....					

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านยา

ในโรงพยาบาลศรีสะเกษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวเกศสุภา พลพงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	12 มกราคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอรายไสล จังหวัดศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	เกศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	โรงพยาบาลศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
ตำแหน่ง	เภสัชกรชำนาญการ

